

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်
ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန
အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာန

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ
လူထုပညာပေးဟောပြောပွဲ လမ်းညွှန်

ညောင်ဦးမြို့နယ် နပွလင်ကျေးရွာ၌ လူထုပညာပေးဟောပြောပွဲ ဆောင်ရွက်ခြင်း (၁/၂၀၁၀)

စစ်ကိုင်းမြို့နယ်၊ ၂၀၁၀ ခုနှစ်၊ ဆည်လေးတောကန် အကျိုးပြုပုံ

နိုင်ငံအဝန်း သစ်တောစွမ်းပြုစီမံခန့်ခွဲရေးစီမံကိန်းစတင်ပြုလုပ်မည်။

မာတိကာ

<u>စဉ်</u>	<u>အကြောင်းအရာ</u>	<u>စာမျက်နှာ</u>
၁။	နိဒါန်း	၁
၂။	မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒ	၁
	(က) မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာမူဝါဒ	၄
၃။	လူထုပညာပေးဟောပြောပွဲကျင်းပခြင်း	၃
	(က) လူထုပညာပေးဟောပြောပွဲလမ်းညွှန်စာစောင်၏ရည်ရွယ်ချက်	၄
၄။	ဟောပြောစည်းရုံးခြင်း	၄
	(က) စည်းရုံးချဉ်းကပ်နည်း	၄
	(ခ) ဟောပြောပွဲဆောင်ရွက်မည့်ပုဂ္ဂိုလ်များ၏သွင်ပြင်များနှင့်လိုက်နာရမည့်အချက်များ	၅
	(ဂ) ဟောပြောပွဲဆောင်ရွက်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ခံယူရမည့် စိတ်နေစိတ်ထား	၆
၅။	လူထုပညာပေးဟောပြောခြင်းအားလက်တွေ့ဆောင်ရွက်ခြင်း	၇
	(က) ဌာနဖြစ်ပေါ်လာပုံနောက်ခံသမိုင်းကြောင်း	၇
	(ခ) ဌာန၏ရည်မှန်းချက်	၉
	(ဂ) လုပ်ငန်းတာဝန်များ	၉
	(၁) သစ်တောစိုက်ခင်းများတည်ထောင်ခြင်း (စ)	၁၀
	(၂) သဘာဝတောကျန်များထိန်းသိမ်းခြင်း (ထ)	၁၂
	(၃) ထင်းအစားအခြားလောင်စာတိုးချဲ့သုံးစွဲခြင်း (ထ)	၁၃
	(ကက) စွမ်းအားမြှင့်အေဝမ်းမီးဖိုများဖြန့်ဖြူးပေးခြင်း	၁၄
	(ခခ) လောင်စာတောင့် သုံးစွဲစေခြင်း	၁၄
	(ဂဂ) လယ်ယာထွက်စိုက်ပျိုးရေးစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကိုတိုးချဲ့သုံးစွဲခြင်း	၁၅
	(၄) ရေရရှိရေးဆောင်ရွက်ခြင်း (ရ)	၁၅
၆။	စီမံကိန်းများချမှတ်ဆောင်ရွက်ခြင်း	၁၇
၇။	အထူးစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း	၁၇
	(က) တောင်တန်းများ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းများ	၁၇
	(ခ) ရေဝေရေလဲဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းများ	၂၀
	(ဂ) ပဲခူးရိုးမစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်း	၂၀
	(ဃ) ပခုက္ကူဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်း	၂၀

မာတိကာ

<u>စဉ်</u>	<u>အကြောင်းအရာ</u>	<u>စာမျက်နှာ</u>
	(င) ဗောဓိတစ်ထောင်စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်း	၂၂
	(စ) အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများနှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း	၂၃
	(ဆ) ထင်းအစားအခြားလောင်စာသုံးစံပြုကျေးရွာများထူထောင်ခြင်း	၂၄
၈။	ပြည်သူများ၏အခန်းကဏ္ဍ	၂၅
	(က)ပြည်သူများသို့သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ အသိပညာပေးခြင်း	၂၆
	(ခ)သစ်တောများပြုန်းတီးခြင်း၏အကျိုးသက်ရောက်မှုများ	၂၉
	(ဂ)သဲကန္တာရဖြစ်ထွန်းခြင်း(Desertification)	၂၉
	(ဃ)ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် မိုးခေါင်ရေရှားပါးမှုဖြစ်စဉ်	၃၀
	(င)သစ်တောများကိုပြန်လည်တည်ထောင်ထိန်းသိမ်းခြင်း	၃၁
	(စ)ပြည်သူများပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း	၃၃
၉။	နိဂုံး	၃၄

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာလူထုပညာပေး ဟောပြောပွဲလမ်းညွှန်

နိဒါန်း

မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း အပူပိုင်းဒေသသည် တည်ရှိနေသောပထဝီဝင် အနေအထား၊ သဘာဝတို့ကြောင့် အခြားသော ဒေသများနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် မိုးနည်းပါးပြီး ယေဘုယျအားဖြင့် တောခြောက်များသာ ပေါက်ရောက်လေ့ရှိပါသည်။ သစ်တောများမှ ထုတ်လုပ်ပေးနိုင်သော စွမ်းအားနှင့် လူတို့၏ အသုံးချခြင်းတို့သည် မျှခြေတစ်ခုတွင် ရှိနေပါက သစ်တောများ ပြုန်းတီးခြင်းနှင့် သစ်တောများပျက်စီးခြင်း ဆိုသည်မှာ များစွာ မြင်သာမှုရှိသည့် အတိုင်း အတာမျိုးမဟုတ်ချေ။ သို့သော် အသုံးချမည့်လူဦးရေတိုးပွားလာခြင်း၊ မြို့ပြဧရိယာ ချဲ့ထွင်ခြင်း၊ စိုက်ပျိုးမြေ ဧရိယာ တိုးချဲ့လာခြင်း ၊ စနစ်တကျ ထုတ်ယူသုံးစွဲမှု မရှိခြင်းကြောင့် သစ်တောများ လျော့နည်းလာခြင်းမှာ သိသာထင်ရှားသည့် အပိုင်းသို့ ရောက်ရှိလာသည်။ ဤသို့ လျော့နည်းပျက်စီးလာခြင်းကြောင့် -

- (က) ရာသီဥတုဖောက်ပြန်ခြင်း ၊
- (ခ) ရေရှားပါးလာခြင်း ၊
- (ဂ) မြေဆီလွှာ ခမ်းခြောက်လာခြင်း ၊
- (ဃ) သီးနှံထွက် ယုတ်လျော့လာခြင်း ၊
- (င) လူနေမှု အဆင့်အတန်း နိမ့်ကျခြင်း ၊

- စသည့်ဆိုးကျိုးများဖြစ်ပေါ်လာပေသည်။ ထိုအခြေအနေများကို ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာစေရန်အတွက် လျော့နည်းပျက်စီးနေသော သစ်တောများကို လျှင်မြန်နိုင်သမျှ လျှင်မြန်စွာ ပြန်လည်တည်ထောင်ရန်လိုအပ်ခဲ့ပါသည်။

သို့ဖြစ်ပါ၍ သစ်တောများ ပြန်လည်တည်ထောင်ရန် အထူးလိုအပ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်း ဒေသများတွင် သစ်တောများ ပြန်လည်တည်ထောင်ခြင်း လုပ်ငန်းများကို (၁၉၅၃-၅၄)ခုနှစ်မှ စတင်၍ မြေယာကျေးလက်ကြီးပွားတိုးတက်ရေး ကော်ပိုရေးရှင်းကို ဖွဲ့စည်းလျက် ၁၉၅၃ - ၅၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၆၂ - ၆၃ခုနှစ် အထိလည်းကောင်း၊ ၁၉၆၃-ခုနှစ် မှစ၍ သစ်တောဦးစီးဌာနမှလည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီလက်ထက်တွင် ၁၉၉၄-၉၅ ခုနှစ်မှ ၁၉၉၆-၉၇ ခုနှစ်ထိ အထူးဒေသကိုးခရိုင်စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းကိုလည်းကောင်း၊ (၂၂.၇.၁၉၉၇)ခုနှစ်တွင် အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနကို ဖွဲ့စည်း၍လည်းကောင်း အင်တိုက်အားတိုက် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

၂။ မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒ ။

၁၉၉၅ခုနှစ် မတိုင်မီက မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒတွင် -

- (က) နိုင်ငံတော်၏မြေသယံဇာတများပျက်စီးမှုမဖြစ်ပေါ်စေရန် သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှုဖြင့်ကာကွယ်ပေးရန် ၊
- (ခ) သစ်နှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကို စဉ်ဆက်မပြတ် ထုတ်ယူ သုံးစွဲမှုပြုနိုင်ရန် ၊
- (ဂ) ပြည်သူလူထု၏ ကျန်းမာရေးနှင့်အပန်းဖြေနားနေမှုအတွက် သစ်တောများက အထောက်အကူပြုနိုင်စေရန်ဟု ပါရှိပါသည်။ ။

အဆိုပါ သစ်တောမူဝါဒမှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် သစ်တောများ ထာဝစဉ်တည်တံ့စေရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးတို့အတွက် ပြည့်စုံလုံလောက်မှုမရှိသောကြောင့် ခေတ်စနစ်နှင့်ကိုက်ညီမည့် သစ်တော

ရေးရာမူဝါဒအသစ်ကို ရေးဆွဲထုတ်ပြန်ရန် လိုအပ်လာပါသည်။ ထို့ကြောင့် သစ်တောရေးရာ ဝန်ကြီးဌာနသည် မြန်မာ့ သစ်တောများ ထာဝစဉ် တည်တံ့နေစေရေးအတွက် အခြေခံအချက်၁၂-ချက်ကို သတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းထားရှိခဲ့ရာတွင် -

- (၁) သစ်နှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ စဉ်ဆက်မပြတ် ရရှိစေရေး နှင့် သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး၊
- (၂) သဘာဝဘေးအန္တရာယ် အသွယ်သွယ်မှ ကာကွယ်ရေး၊
- (၃) တစ်နိုင်ငံလုံးတွင် ကြိုးဝိုင်းတော ဧရိယာ၃၀%နှင့် ထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေဧရိယာ ၅%သို့ တိုးမြှင့် သွားရေး၊
- (၄) ကြိုးဝိုင်းတောအတွင်း ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာ စိုက်ပျိုးခြင်း နှင့် မြေယာကျူးကျော်မှုများ တားဆီးရေး၊
- (၅) သားဌာက်တိရစ္ဆာန် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေး၊
- (၆) ကြိုးဝိုင်းတောနှင့် ထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများတိုးမြှင့်သွားနိုင်ရန် သစ်တောနယ်မြေ အမျိုးအစားအလိုက် ဖွဲ့စည်းသွားရေး၊
- (၇) ကျွန်းနှင့်သစ်မာ ထုတ်လုပ်ခြင်းအတွက် မူဝါဒများ ချမှတ်ရေး၊
- (၈) သစ်လုံးရောင်းချခြင်းကို လျှော့ချ၍ တန်ဖိုးမြှင့် ထုတ်လုပ်ရေး၊
- (၉) သစ်အမျိုးအစား အားလုံးအသုံးပြုနိုင်ရေးနှင့် သစ်တစ်ပင် လုံး အသုံးပြုရေး၊
- (၁၀) သစ်တောမြေအား အခြားအသုံးပြုမှုများအတွက် ပြောင်းလဲ အသုံးပြုရန်ကိစ္စများကို နိုင်ငံတော်၏ အမြင့်ဆုံးအာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းမှ အဆုံးအဖြတ်ပေးရေး၊
- (၁၁) သစ်တောရန်ပုံငွေ စဉ်ဆက်မပြတ် အချိန်မီရရှိရေး၊

(၁၂) သစ်တောများ ပြုစုထိန်းသိမ်းရာတွင် ပြည်သူလူထုကပါ ပါဝင် လှုပ်ရှားလာစေရေးတို့ ပါဝင်ပါသည်။ အထက်ဖော်ပြပါ အခြေခံအချက်၁၂-ချက်ကို ပြည့်ဝအောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန် အမျိုးသားရေး တာဝန်တစ်ရပ်အနေဖြင့် မြန်မာ့သစ်တော မူဝါဒ(၆)ချက် ဖြစ်သည့်-

(က က) ကာကွယ်ခြင်း ။ (Protection)

ရေ၊ မြေ၊ တောရိုင်း တိရစ္ဆာန်၊ ဇီဝမျိုးစုံနှင့် သဘာဝ ဝန်းကျင်ကို ကာကွယ်ရမည်။

(ခ ခ) ထာဝစဉ်တည်တံ့စေခြင်း ။ (Sustainability)

သစ်တောများမှရရှိနိုင်သည့် တိုက်ရိုက်နှင့် သွယ်ဝိုက်သော အကျိုးများကို စဉ်ဆက်မပြတ် ခံစားနိုင်ကြစေရန်၊ သစ်တောသယံဇာတအရင်းအမြစ်များ ထာဝစဉ်တည်တံ့စေ ရေးအတွက် ထိန်းသိမ်းရမည်။

(ဂ ဂ) အခြေခံစားဝတ်နေရေး လိုအပ်ချက်များ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း ။ (Basic Need)

ပြည်သူလူထု၏ လောင်စာ၊ နေအိမ်အဆောက်အအုံ၊ အစားအသောက်၊ အပန်းဖြေနားနေမှု စသည့်အခြေခံ စားဝတ်နေရေး လိုအပ်ချက်များ ဖြည့်ဆည်းပေးရမည်။

(ဃ ဃ) စွမ်းဆောင်ရည် တိုးတက်မြှင့်တင်ရေးခြင်း။ (Efficiency)

သစ်တော သယံဇာတများမှ ရရှိနိုင်သည့် စီးပွားရေး အကျိုးအမြတ်တို့ကို လူမှုရေးနှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာထိခိုက်စေဘဲ အပြည့်အဝအသုံးပြု နိုင်ရန်စီမံရမည်။

(င င) ပြည်သူတို့ ပူးပေါင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း။ (Participation)

သစ်တောများ ပြုစုထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောသယံဇာတများ အသုံးချရေး လုပ်ငန်းတွင် ပြည်သူတို့က ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်ရမည်။

(စ စ) ပြည်သူအတွင်း နိုးကြားထကြွသည့် အသိရှင်သန်နေစေခြင်း။ (Public Awareness)

နိုင်ငံတော်၏ လူမှုစီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုဖော် ဆောင်ရာတွင် သစ်တောများသည် အဓိက အခန်းမှ ပါဝင်နေကြောင်းကို ပြည်သူတို့အတွင်း အသိရှင်သန်နေစေရန် လှုံ့ဆော်သွားရမည် စသည် တို့ကိုချမှတ်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။ ။

၁၉၉၅ - ခုနှစ်တွင်ထုတ်ပြန်သော သစ်တောရေးရာမူဝါဒမတိုင်မီက သစ်တောများကို စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းသည် သစ်တောဝန်ထမ်းများအပေါ်တွင်သာလုံးဝတာဝန်ရှိသည်ဟုထင်မှတ်ယုံကြည်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော်ယခုအခါ သစ်တော များကို စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းတွင် အများပြည်သူများပါပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှသာအောင်မြင်နိုင်ကြောင်းကို သိမြင် လက်ခံလာကြသည်။ ယနေ့သစ်တောများ၏ အခြေအနေနှင့်အုပ်ချုပ်ပုံပြောင်းလဲလာမှုအပေါ် အခြေခံ၍ ဖြစ်ပေါ် လာသော သစ်တောရေးရာမူဝါဒတွင် ပြည်သူများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်လာခြင်းနှင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့သည် နောင်အနာဂတ် သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းတွင် အပေါင်းလက္ခဏာဆောင်သော သွင်ပြင်ကောင်းတစ်ရပ်အဖြစ် ထင်ရှားစွာတွေ့မြင် ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ။

(က) မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသား ပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာ မူဝါဒ

နိုင်ငံတော် အစိုးရအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးယိုယွင်းမှုကို ကာကွယ်နိုင် ရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် ရေ၊ မြေ၊ သစ်တော၊ ဓါတ်သတ္တု၊ အဏ္ဏဝါသယံဇာတ နှင့် အခြားသဘာဝ သယံဇာတပစ္စည်းများထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ၁၉၉၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ၊ (၅)ရက်နေ့တွင် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရအဖွဲ့၏ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၂၆/၉၄ ဖြင့် “မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာ မူဝါဒ” ကို ချမှတ်ခဲ့ရာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါ သည် -

“ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ချမ်းသာကြွယ်ဝမှုသည် ယင်းနိုင်ငံ၏ ပြည်သူများ၊ ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များ၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဘာဝသယံဇာတပစ္စည်းများပင် ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပတ်ဝန်းကျင် ရေးရာမူဝါဒ၏ ရည်မှန်းချက်မှာ ပြည်သူတစ်ရပ်လုံး၏ လူနေမှုဘဝအဆင့်အတန်းကို မြှင့်တင်ရေး အတွက် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာ ကိစ္စရပ်များကို ထည့်သွင်းပေါင်းစပ်ခြင်း အားဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဟဇာတဖြစ်မှု ၊ ဟန်ချက်ညီမှုတို့ကို ရရှိစေရေးပင်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတိုင်းသည်အခြားနိုင်ငံများ၏ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်ဆိုင်မှုကိုမထိပါးစေရန် (သို့မဟုတ်) အကျိုးစီးပွား မထိခိုက်စေရန် အထူးအလေးထား၍ မိမိ နိုင်ငံ၏ ပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာ မူဝါဒများနှင့် အညီ မိမိနိုင်ငံ ပိုင် သဘာဝသယံဇာတ ပစ္စည်းများကို ထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်သည့် အခွင့်အာဏာပိုင်ခွင့် ရှိသည်။ ပစ္စုပ္ပန်နှင့် အနာဂတ် မျိုးနွယ်များ၏ အကျိုးငှာ သဘာဝသယံဇာတပစ္စည်းများကို ကာကွယ် ထိန်းသိမ်းနိုင်ရေးသည် နိုင်ငံတော်နှင့် နိုင်ငံသားတိုင်း၏ တာဝန်ဖြစ်သည်။ ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာ ကာကွယ် စောင့်ရှောက်မှုကို ပါဝင်ကျသော ရည်မှန်းချက် အဖြစ် ထာဝစဉ် ထားရှိရမည် ဖြစ်သည်။ ”

၃။ လူထုပညာပေး ဟောပြောပွဲ ကျင်းပခြင်း

အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနသည် မြန်မာ့သစ်တော မူဝါဒကို အောင်မြင်စွာအကောင်အထည် ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် သစ်တော များကို စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း ၊ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါ သည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင်ပြည်သူများသည် သစ်တော များ၏အနှစ်သာရနှင့်တန်ဖိုးကို သိရှိနားလည်ပြီး သစ်တော များကိုထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းသည် ယခုမျက်မှောက်ကာလတွင်သာမက နောင်သားစဉ် မြေးဆက်အတွက် ကောင်းကျိုးရရှိနိုင်ကြောင်း၊ သစ်တောသစ်ပင်များတည်မြဲမှသာသက်ရှိလောကဆက်လက်တည်ရှိနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း ကို သိရှိနားလည်ကာ သဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးတွင် ၎င်းတို့၏ဆန္ဒဖြင့် တက်ကြွစွာပူးပေါင်းပါဝင် လာစေရန် အတွက် လူထုပညာပေးဟောပြောပွဲများကို ကျင်းပပေးရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ။

(က) လူထုပညာပေးဟောပြောပွဲလမ်းညွှန်စာစောင်၏ရည်ရွယ်ချက်

ပြည်သူလူထုအား သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးကို ၎င်းတို့၏ဆန္ဒဖြင့် ပူးပေါင်းပါဝင် လာစေရန်အတွက်စည်းရုံးရေးကို လက်တွေ့ဆောင်ရွက်နေသော အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး ဦးစီးဌာနမှဝန်ထမ်းများကို တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း အထောက်အကူပြုစေရန် အောက်ပါရည်ရွယ်ချက်များ ဖြင့် ရေးသားပြုစုခြင်း ဖြစ်ပါသည် -

- (၁) စည်းရုံးဟောပြောရေးကိုဆောင်ရွက်နေသည့်ဌာနဝန်ထမ်းများအားအထောက်အကူဖြစ်စေရန် ၊
- (၂) လူထုအား အသိပညာပေး စည်းရုံးဟောပြောရေးကို စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန် ၊
- (၃) ဌာနမှဆောင်ရွက်နေသော လုပ်ငန်းများကိုပြည်သူများ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း နားလည်သိမြင်လာ စေရန် ၊
- (၄) မိမိတို့နှင့် ပြည်သူတို့၏ အသိပညာနှင့် အတတ်ပညာ ၊ ခံယူချက်များကို ဖလှယ်နိုင်ရန် ၊

၄။ ဟောပြော စည်းရုံးခြင်း

အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဝန်ထမ်းများသည်စည်းရုံးရေး တိုးချဲ့ပညာပေးရေးတို့ကို ဆောင်ရွက်ရန် သီးသန့်လေ့ကျင့်ထားသော ကျွမ်းကျင်ဝန်ထမ်းများ မဟုတ်သဖြင့် မိမိတို့တတ်စွမ်းသမျှ ဆောင်ရွက်သော်လည်း ဟော ပြောသည့် အတွေ့အကြုံ နည်းပါးနေခြင်း ၊ ဆောင်ရွက်သည့် နည်းလမ်းမမှန်ခြင်းတို့ကြောင့် လက်တွေ့ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် အနည်းငယ် တိမ်းစောင်းသွားလေ့ရှိပါသည်။ ဟောပြောစည်းရုံးခြင်းကို လက်တွေ့ ဆောင်ရွက်ရာ တွင် အဆင်ပြေမှုရှိစေရန် အောက်ပါနည်းလမ်း တစ်ချို့အား အကြံပြုဖော်ပြပါသည် -

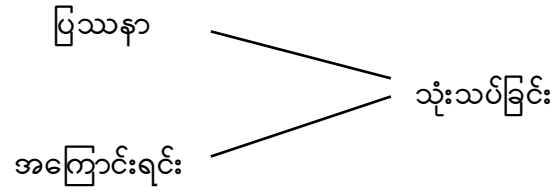
(က) စည်းရုံးချဉ်းကပ်နည်း

ပြည်သူတို့အား သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး အသိပညာပေးခြင်းကို ဆောင်ရွက်ရခြင်း မှာ ၎င်းတို့၏-

- (၁) သဘောပေါက်နားလည်မှု (Awareness)
- (၂) ဗဟုသုတ (Knowledge)
- (၃) သဘောထား (Attitudes)
- (၄) ကျွမ်းကျင်မှု (Skill)
- (၅) ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု (Participation) တို့ကို ရရှိရန်ဖြစ်သည်။ ။

ပညာပေးဟောပြောပွဲများကိုလက်တွေ့မဆောင်ရွက်မီ အောက်ပါလုပ်ငန်းစဉ် အဆင့်ဆင့်ကို ရှေးဦးစွာ ရေးဆွဲ ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ -

အဆင့်(၁) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အခြေအနေကို သုံးသပ်ခြင်း။

အဆင့်(၂) ပရိတ်သတ် (သို့မဟုတ်) ပစ်မှတ်ကို သုံးသပ်ခြင်း။

အဆင့်(၃) ပေးလိုသောသတင်းအချက်အလက်ကိုသုံးသပ်ခြင်း။

အဆင့်(၄) နည်းဗျူဟာများ ရွေးချယ်ခြင်း။

အဆင့်(၅) အသိပညာပေးခြင်း စီမံကိန်းကို အောင်မြင်/ မအောင်မြင် သုံးသပ်ခြင်း။

အဆင့်တိုင်းမှ ရရှိသော ရလဒ် အခြေအနေများ အပေါ်သုံးသပ်၍ တွေ့ရှိချက်များကို စိစစ် ရေးဆွဲပြီး ပြုပြင်သင့်၊ ဖြည့်စွက်သင့်သည်များကို ပြန်လည်ပြင်ဆင် ဖြည့်စွက်ခြင်း ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ လက်တွေ့ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောင်မြင်မှုရရှိနိုင်ရန် နည်းလမ်းအချို့ကို အကြံပြု ပါသည်-

- (က က) အကြောင်းကိစ္စရှိတိုင်း ကျေးရွာများသို့ သွား ရောက်ခြင်း ၊
- (ခ ခ) ကျေးရွာ၏ လူမှုရေးကိစ္စများတွင် ပါဝင်ကူညီ ဆောင်ရွက်ရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခြင်း ၊
- (ဂ ဂ) မိမိတို့ဌာန၏ လူမှုရေးကိစ္စများတွင် ဖိတ်ကြားခြင်း ၊
- (ဃ ဃ) ကျေးရွာသားများနှင့် ရင်းနှီးခင်မင်စွာ ဆက်ဆံ၍ ၎င်းတို့၏ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ လူမှု စီးပွားရေး ကိစ္စများတွင် တတ်အားသရွေ့ ကူညီပေးခြင်း ၊
- (င င) လူငယ်များ၏ အားကစားပွဲ၊ ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲများတွင် ပါဝင်ကူညီဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- (စ စ) ရွာဦးကျောင်းဆရာတော်(ဘာသာရေးအကြီးအကဲ)နှင့်ရွာလူကြီးများမှတစ်ဆင့်စည်းရုံးခြင်း ၊
- (ဆ ဆ) ရပ်ရွာအုပ်ထိန်းသူ၊ ဩဇာရှိသူ၊ ကာလသားခေါင်း၊ အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းတို့မှ တဆင့် စည်းရုံးခြင်း၊
- (ဇ ဇ) ရပ်ရွာ၏ လိုအပ်ချက်များကို ကြိုးစားစီစဉ် ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း၊
- (ဈ ဈ) ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ တည်ကြည်စွာ အဆင့်အတန်း မခွဲခြားဘဲ ဖော်ရွေစွာ ဆက်ဆံခြင်း၊

(ခ) ဟောပြောဆောင်ရွက်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ သွင်ပြင်များနှင့် လိုက်နာရမည့် အချက်များ

ဟောပြောမည့်သူများသည် ဟောပြောပွဲကျင်းပမည့်နေ့တွင် မိမိတို့၏ဌာနဆိုင်ရာ ဝတ်စုံများ အား စနစ်တကျ ဝတ်ဆင်ပြီးကျင်းပမည့်နေရာသို့ အချိန်မီသွားရောက်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ မိမိတို့နှင့် တစ်ပါတည်း ဟောပြောမှုအထောက်အကူပြုပစ္စည်းများ(မြေပုံကားချပ်၊ လက်ကမ်းစာစောင်၊ သရုပ်ပြ မီးဖို စသည်ဖြင့်) ယူဆောင်သွားရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ။

ဟောပြောပွဲကို ဆောင်ရွက်မည့် ဝန်ထမ်းများသည် အောက်ပါအခြေခံအချက်များကို သတိပြုရ ရပါမည် -

- (၁) သင်ကိုယ်တိုင် စတင်မိတ်ဆက်ပါ။
- (၂) ပုဂ္ဂိုလ်ရေး တန်းတူစကားပြောခြင်းဖြင့် ခင်မင်ရင်းနှီးမှုကို ပြသပါ။
- (၃) လာရောက်၍ ဟောပြောရသည့် ရည်ရွယ်ချက်ကို ရိုးရှင်းစွာ ရှင်းလင်းပြောကြားပါ။
- (၄) သင်၏ ကိုယ်ပိုင်နောက်ခံ အသိအမြင်၊ ဗဟုသုတ၊ ယဉ်ကျေးမှုကို လူထုသို့ မျှဝေပေးပါ။
- (၅) ဒေသခေလေ့၊ ထုံးတမ်း အစဉ်အလာများနှင့်ရိုးရာကို လေးစားပါ။
- (၆) မသက်ဆိုင်သည်ဖြစ်စေ၊ သူတို့၏တိုက်ရိုက်စောဒကတက်မှုကို ရရှိသည်ဖြစ်စေသည်းခံ နားထောင်တတ်သူ ဖြစ်ပါစေ။
- (၇) ၎င်းတို့အား ယုံကြည်မှုပေးရန်နှင့် ရှက်ကြောက်မှုကို တွန်းလှန်ရန် အပြုသဘောပြောဆို တိုက် တွန်း အားပေးပါ။
- (၈) သူတို့၏ပြဿနာရပ်များနှင့် အတွေ့အကြုံများကို လွတ်လပ်စွာ ပြောပြနိုင်သော အနေအထား တစ်ရပ် ကို ဖန်တီးယူပါ။
- (၉) သင်မဆောင်ရွက်နိုင်သော ကတိ၊ ဝန်ခံချက်တစ်စုံတစ်ရာကိုမျှမပေးပါနှင့်။
- (၁၀) စိတ်အားထက်သန်၍ လျင်မြန်ဖြတ်လတ်သော လေ့လာစောင့်ကြည့်သူဖြစ်ပါစေ။

(ဂ) ဟောပြောပွဲ ဆောင်ရွက်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ခံယူရမည့် စိတ်နေစိတ်ထား

ဟောပြောပွဲကို ဆောင်ရွက်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်များသည် လက်တွေ့တွင် -

- (၁) ကျေးလက်ပြည်သူများသည်ယင်းတို့၏ကိုယ်ပိုင်အချိန်ကိုပေး၍ ဟောပြောပွဲသို့ တက်ရောက် ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊
- (၂) ဌာန၏ လုပ်ငန်းရည်မှန်းချက် ၊ ရည်ရွယ်ချက်များ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် တစ်ဖက် တစ်လမ်းမှ ကူညီပံ့ပိုးပေးနိုင်သည့် အင်အားစု ဖြစ်ကြောင်း၊
- (၃) မိမိတို့၏အသိပညာ၊အတတ်ပညာများကို ဒေသခံ ပြည်သူတို့၏ ကိုယ်ပိုင်အသိ၊ အတွေ့အကြုံ တို့နှင့် နှီးနှောဖလှယ်ခြင်းအားဖြင့် ဌာနလုပ်ငန်းများကို ထိရောက် အောင်မြင်အောင် အကောင် အထည်ဖော် နိုင်မည် ဖြစ်ကြောင်း၊
- (၄) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးကိုဆောင်ရွက်ရာတွင်တစ်ဦးတည်းဆောင်ရွက်၍ မရနိုင် ကြောင်း အများပြည်သူများမှ အမှန်တကယ် နားလည် သဘောပေါက်ပြီး ၎င်းတို့၏ဆန္ဒဖြင့် ပူးပေါင်းပါဝင်မှသာ အောင်မြင်နိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း

- ဟူသည့် အချက်ကို သိရှိနားလည်ခံယူထားရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ။

ထို့အပြင်မိမိတို့ တာဝန်ယူ၍ စည်းရုံးပညာပေးရေးကို ဆောင်ရွက်ရသည့် နေရာဒေသအတွင်းရှိ -

(က က) ဒေသခံပြည်သူများ မည်သို့ တွေးသည်။

(ခ ခ) ၎င်းတို့၏ အသက်မွေးမှုကို မည်သို့လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သည်။

(၈၈) ၎င်းတို့၏ ဘဝရှင်သန်မှုအတွက် မရှိမဖြစ် မည်သည့် အရာကို လိုအပ်သည် ၊

စသော အခြေခံ အချက်အလက်များကို သိရှိ အောင်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ။

၅။ လူထုအသိပညာပေးဟောပြောခြင်းအား လက်တွေ့ဆောင်ရွက်ခြင်း

ကျေးလက်ပြည်သူများသည် အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနနှင့် သစ်တောဦးစီးဌာန တို့ကို ရှင်းလင်းစွာခွဲခြားသိမြင်ခြင်းမရှိဘဲများသောအားဖြင့်ရောထွေး၍နေတတ်သည်။ ရှေးဦးစွာမိမိတို့ဌာနကို မည်သည့် ရည်ရွယ်ချက်များဖြင့်ဖွဲ့စည်းသည်၊ ၎င်းရည်ရွယ်ချက်ကိုမည်သို့အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နေသည်၊ အကောင် အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်ပြီးနောက်ရရှိလာမည့် အကျိုးကျေးဇူးများကို ကျိုးကြောင်းသေချာစွာ သိမြင်လာသည်အထိ ရှင်းလင်းပြောကြားရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ။

(က) ဌာနဖွဲ့စည်း ဖြစ်ပေါ်လာပုံ နောက်ခံသမိုင်းကြောင်း

မြန်မာနိုင်ငံသည် စိုက်ပျိုးရေးကို အခြေခံသည့်နိုင်ငံဖြစ်သည်နှင့်အညီ နိုင်ငံတော်၏ အခြေခံ သယံဇာတများဖြစ်သော ရေ၊ မြေ၊ တောတောင်နှင့် ရာသီဥတု အရင်းအမြစ်များကို အစဉ်ထာဝရ ထိန်းသိမ်းရန် လိုအပ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှုအခြေအနေမှာ နိုင်ငံ ဧရိယာ၏ ၄၉%ခန့် သည် သစ်တောများဖြင့် ဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိသော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းတွင်မူ ဧရိယာ၏ ၂၈.၁%မျှသာ ကျန်ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းဒေသသည်ပူပြင်းခြောက်သွေ့သဖြင့်သီးနှံဖြစ်ထွန်းမှုနည်းပါးခြင်း၊ သောက်သုံး ရေမလုံလောက်ခြင်း၊ အလုပ်အကိုင်ရှားပါးခြင်းတို့ကြောင့် အခြားဒေသမှပြည်သူများနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် လူနေမှု အဆင့်နိမ့်ကျ လျက်ရှိပါသည်။ ။

ထို့အပြင် အပူပိုင်းဒေသ၏ လူဦးရေ တိုးပွားနှုန်းမှာ ၂.၇% ခန့်ဖြစ်ပြီး လူဦးရေ၏ ၈၀%ခန့်မှာ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကို ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်ခြင်း ၊ သိုး၊ ဆိတ်၊ နွား မွေးမြူမှု များပြားပြီး လွတ်ကျောင်း စနစ်ဖြင့်မွေးမြူခြင်းနှင့်ထန်းတောများ အများအပြားရှိပြီး ထန်းလျက်ချက် လုပ်ငန်းများကို မိရိုးဖလာ လုပ်ငန်းများအဖြစ် လုပ်ကိုင်လာကြသဖြင့် အပူပိုင်းဒေသသစ်တောများကို အမြစ်ပါမကျန်ထုတ်ယူ သုံးစွဲလာသည်အထိ ပျက်စီးစေခဲ့ရပါသည်။ ။

သို့ဖြစ်ပါ၍ နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲ၏ ၁၉၉၇-ခုနှစ်၊ ဧပြီလ(၁၉)ရက်၊ ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့နယ် ပုပ္ပါးအရှေ့ခြမ်းခရီးစဉ်တွင် ပုပ္ပါးတောင် ပတ်ဝန်းကျင်ဒေသအပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း အထူး ဒေသကိုးခရိုင်စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းများကိုစီမံကိန်းများချမှတ်၍အလေးထားဖောက်ချလုပ်ကိုင် သွားရန် ဘက်စုံပြီးပြည့်စုံသည့် စီမံကိန်း (**Comprehensive Plan**) ရေးဆွဲရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ အပူပိုင်းဒေသတွင် စနစ်တကျ စီမံအုပ်ချုပ်မှု မပြုလုပ်နိုင်ပါက စတုတ္ထမျိုးဆက်လောက်တွင် လူမှု ဒုက္ခများ ကြီးမားစွာကြုံတွေ့ ကြရမည်ဖြစ်သဖြင့် နောင်သားစဉ် မြေးဆက် ရေရှည်အကျိုးရှိစေမည့် စီမံကိန်းလုပ်ငန်းကို ကြိုးပမ်းအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားရမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဒေသခံ ပြည်သူများနားလည်သိရှိ ပူးပေါင်းပါဝင်လာအောင်လည်း စည်းရုံးဆောင်ရွက်သွားရမည် ဖြစ်ကြောင်း လမ်းညွှန်မှုပြုခဲ့ပါသည်။ လမ်းညွှန်ချက်နှင့်အညီ အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနကို (၂၂.၇.၁၉၉၇)တွင် ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ။

အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး ဦးစီးဌာနကို စစ်ကိုင်းတိုင်း ၊ မန္တလေးတိုင်း ၊ မကွေးတိုင်း စုစုပေါင်းတိုင်းဒေသကြီး(၃)ခု၊ခရိုင်(၁၃)ခုမြို့နယ်(၅၇)မြို့နယ်တို့၌ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းများ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများအားစတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ၂၀၀၀-၀၁

ခုနှစ်မှ စတင်၍ မကွေးတိုင်း၊ ဂန့်ဂေါခရိုင်အတွင်းစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းများကို သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်သဖြင့် ယခုအခါ အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနသည် ခရိုင် (၁၂)ခုတွင်သာ လုပ်ငန်းများကို ဆက်လက်အကောင်အထည်ဖော် လျက်ရှိပါသည်။ ။

အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာန၏ ဖွဲ့စည်းပုံ

စဉ်	တိုင်းဒေသကြီး	ခရိုင်	မြို့နယ်
၁	စစ်ကိုင်း	ရွှေဘို	၁။ခင်ဦး ၂။ဝက်လက် ၃။ ရေဦး ၄။ ရွှေဘို ၅။တန့်ဆည် ၆။ ဒီပဲယင်း ၇။ကန့်ဘလူ
		မုံရွာ	၁။မုံရွာ ၂။ဘုတလင် ၃။အရာတော် ၄။ပုလဲ ၅။ယင်းမာပင် ၆။ဆားလင်းကြီး ၇။ ချောင်းဦး
		စစ်ကိုင်း	၁။စစ်ကိုင်း ၂။မြင်းမူ ၃။မြောင်
၂	မန္တလေး	ကျောက်ဆည်	၁။ကျောက်ဆည်၂။မြစ်သား ၃။တံတားဦး
		မြင်းခြံ	၁။မြင်းခြံ ၂။နွားထိုးကြီး ၃။တောင်သာ ၄။ငါးဇွန် ၅။ကျောက်ပန်းတောင်း
		ညောင်ဦး	၁။ညောင်ဦး
		မိတ္ထီလာ	၁။မိတ္ထီလာ ၂။သာစည် ၃။ဝမ်းတွင်း ၄။မလှိုင်
		ရမည်းသင်း	၁။ရမည်းသင်း ၂။တပ်ကုန်း ၃။ပျော်ဘွယ်
၃	မကွေး	ပခုက္ကူ	၁။ ပခုက္ကူ ၂။ပေါက် ၃။ရေစကြို ၄။မြိုင် ၅။ ဆိပ်ဖြူ
		မကွေး	၁။ချောက် ၂။ရေနံချောင်း ၃။နတ်မောက် ၄။မြို့သစ် ၅။တောင်တွင်းကြီး ၆။မကွေး
		မင်းဘူး	၁။မင်းဘူး ၂။ပွင့်ဖြူ ၃။စလင်း ၄။ငဖဲ
		သရက်	၁။သရက် ၂။မင်းလှ ၃။အောင်လံ ၄။ကံမ ၅။ မင်းတုန်း ၆။ ဆင်ပေါင်ပဲ

(ခ) ဌာန၏ ရည်မှန်းချက်

အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာန ဖွဲ့စည်းခြင်း၏ အန္တိမရည်မှန်းချက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်းဒေသတစ်ခုလုံး မိုးမခေါင်၊ရေမရှားပဲ စိမ်းစိမ်းစိုစိုနှင့် သာယာဝပြောပြီး ဒေသခံပြည်သူ

များ၏ လူနေမှုအဆင့်အတန်း မြင့်မားတိုးတက်လာစေရန်ဖြစ်သည်။ ၎င်းရည်မှန်းချက်ကို အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အောက်ပါရည်ရွယ်ချက်(၈)ခုကို ချမှတ်ခဲ့ပါသည် -

- (၁) အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်လာစေရန် ၊
- (၂) ရေ၊ မြေ၊ သဘာဝဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်းရန် ၊
- (၃) ကျေးလက်ပြည်သူများ၏ အခြေခံသစ်တောထွက် ပစ္စည်းလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန် ၊
- (၄) ကျေးလက်နေပြည်သူများ၏ လူမှုစီးပွား ထာဝစဉ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် ၊
- (၅) သစ်တောသစ်ပင်များ၏ တန်ဖိုးနှင့် အနှစ်သာရကို ဒေသနေပြည်သူများ သိရှိစေရန် ၊
- (၆) သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ပြည်သူလူထု အသိပညာမြှင့်တက်လာရန်နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု တိုးတက်လာစေရန် ၊
- (၇) ရာသီဥတုမျှတကောင်းမွန်လာခြင်းဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးကို အထောက်အကူ ဖြစ်စေရန် ၊
- (၈) သဲကန္တာရ ဖြစ်ထွန်းမှုကို ကာကွယ်ရန် ၊

(ဂ) လုပ်ငန်း တာဝန်များ

အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနသည် မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းရှိ အပူပိုင်းဒေသ သတ်မှတ်နယ်မြေများတွင် အောက်ပါလုပ်ငန်း တာဝန်များကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည် -

- (၁) စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးနှင့် ဒေသထောက်ပံ့ရေး စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်း ၊
- (၂) စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးနှင့်ဒေသထောက်ပံ့ရေးအတွက် သစ်တောကျန်များကို သဘာဝနည်းဖြင့် ထိန်းသိမ်းပြုစုခြင်း ၊
- (၃) ရေဝေတောများထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့်စိုက်ပျိုးပြုစုခြင်း၊
- (၄) ရေရရှိရေး အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက် ခြင်း၊
 - (က) ကန်ငယ်၊ ဆည်ငယ်များ တူးဖော်တည်ဆောက်ခြင်း၊
 - (ခ) နန်းတားဆည်များ တည်ဆောက်ခြင်း ၊
 - (ဂ) မြစ်ရေနှင့် မြေအောက်ရေရရှိရေး ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- (၅) မြေလွှာထိန်းသိမ်းခြင်းလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ခြင်း ၊
- (၆) သီးနှံရောနှောစိုက်ပျိုးခြင်း ၊ ဒေသခံပြည်သူ အစု အဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း ၊
- (၇) ကျေးလက်နေ ပြည်သူများအတွက် တိုးချဲ့ပညာပေး ရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း ၊
- (၈) သုတေသနနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

အထက်ဖော်ပြပါ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို လုပ်ငန်းတာဝန်ကြီး ၄-ရပ်အဖြစ် အနှစ်ချုပ်ဖော်ပြရလျှင် -

- (၁) စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးနှင့် ဒေသထောက်ပံ့ရေး အတွက် စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်း ၊ **(၈)**

(၂) စိမ်းလန်းစိုပြည်စွာ ကျန်ရှိနေသေးသော သဘာဝတောကျန်များကိုထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း ၊

(ထ)

(၃) ထင်းအစားထိုးလောင်စာ အသုံးချရေးလုပ်ငန်းများ ကို ဆောင်ရွက်ခြင်း ၊ (ထ)

(၄) ရေရရှိရေး အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း (ရ) တို့ဖြစ်ပါသည်။ ။

(၁) သစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်း ၊ (စ)

အပူပိုင်းဒေသသည် လွန်ခဲ့သောနှစ်၁၅သန်းခန့်ကစတင်၍ ကုန်းမြေဖြစ်လာပြီး မြန်မာနိုင်ငံ ၌ နောက်ဆုံးမှဖြစ်ပေါ်လာသည့် သက်နုကုန်းမြေဖြစ်ကြောင်း ဘူမိဗေဒအထောက်အထားများ အရခန့်မှန်း သိရှိရပါသည်။ ပုပ္ဖိုးတောင်နှင့် မုံရွာ ၊ ရွှေဘိုတို့မှ မီးတောင်ဟောင်းများမှာလည်း လွန်ခဲ့သည့်နှစ်သန်း ပေါင်း၁၅-သန်းခန့်က ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ကြောင်း သိရှိသည်။

ရာသီဥတုအပူအအေးလွန်ကဲပြင်းထန်ပြီး ရေနည်းပါးသည့် အပူပိုင်းဒေသတွင် ပေါက်နိုင် သော သဘာဝပေါက်ပင်များမှာ ရာသီဥတုနှင့် မြေဆီလွှာအခြေအနေများ အပေါ်မူတည်၍ ရေငတ်ခံနိုင်သည့်အပင်များကို သာတွေ့ရမည် ဖြစ်သည်။ ။

ထို့ကြောင့် အပူပိုင်းဒေသတွင် မိုးရေချိန် လကွ ၂၀ မှ ၄၀ အတွင်း ပေါက်ရောက်နိုင်သော သစ်ယာ ၊ အင်ကြင်း ၊ ရှား ၊ ထနောင်း ၊ ကုတ္တိုကဲ့သို့ အပင်မျိုး များကိုသာ အဓိက တွေ့ရှိနိုင် ပါသည်။ ထို့အပြင်ဒေသအတွင်းတွင် အင်ကြင်း ၊ ထန်းနှင့် ပေပင်တို့၏ အလျားပေ ၅၀ ၊ လုံးပတ် ၁၀-ပေခန့် ရှိသည့် ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများကို နေရာများတွင် တွေ့ရှိရသဖြင့်တစ်ချိန်က သစ်ပင်ကြီးများ ကောင်းမွန် စွာပေါက်ရောက်ခဲ့ကြောင်း ခန့်မှန်းသိရှိနိုင်ပါသည်။

မူလသစ်တောများကို လူဦးရေတိုးပွားလာခြင်း၊ လူမှုစီးပွားရေးနှင့် အခြားအခြေခံ လိုအပ် ချက်များ တိုးတက်များပြားလာခြင်း ၊ စိုက်ပျိုးမြေများတိုးချဲ့လာခြင်း ၊ မြို့ပြများဖွံ့ဖြိုးလာကာ လူနေဒေသများတိုးချဲ့လာခြင်းနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးတို့အတွက် သစ်တောမြေဧရိယာများကို ခုတ်ထွင် ရှင်းလင်းပြောင်းလဲ အသုံးပြုခဲ့ကြသဖြင့် သစ်တောများဧရိယာများ တစ်စတစ်စ ယုတ်လျော့ ပျက်စီးလာခဲ့ပါသည်။

ဤအခြေအနေမျိုးတွင်ဒေသနှင့်ကိုက်ညီသော သစ်တောများကို အချိန်မှီ ပြန်လည်တည် ထောင်ရန်အရေးတကြီး လိုအပ်လာသောကြောင့် အပူပိုင်းဒေသ၏ ရေမြေရာသီဥတုတို့နှင့် ကိုက်ညီသောအကြီးမြန် သစ်မျိုးများဖြင့် စီးပွားဖြစ်ထုတ်လုပ်ရေး အတွက်မဟုတ်ဘဲ ပတ်ဝန်း ကျင်စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးကိုဦးစားပေးသော သစ်တောစိုက်ခင်းများကိုအပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်း စိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနမှ တာဝန်ယူ တည်ထောင်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

အပူပိုင်းသစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်းကိုအောက်ပါရည်ရွယ်ချက်များ ထားရှိ၍ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည် -

(က) သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှု လျော့နည်းသော နေရာများတွင် သဘာဝနည်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း ထက် ပိုမိုအကျိုးသက်ရောက်မှုရှိသော စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်သည့်နည်းကို အသုံး ပြုရန် ၊

(ခ) သစ်တောများပြန်လည်တည်ထောင်ခြင်းတွင် ဒေသနှင့်ကိုက်ညီသောသစ်မျိုးများကို ရ ရှိရန်၊

- (ဂ) ဒေသခံတို့၏ လိုအပ်ချက်များ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်သည့်ဒေသခံသစ်မျိုးများကို ရွေးချယ် စိုက်ပျိုးနိုင်ရန် ၊
- (ဃ) ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ သစ်တောများအပေါ် မှီခိုမှုကို တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း လျော့ချနိုင်ရန် ၊
- (င) သစ်တောစိုက်ခင်းတည်ထောင်ခြင်း၏အကျိုး ကို ပြည်သူများ လက်တွေ့သိမြင်လာရန် ၊
- (စ) သစ်တော၊ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးနည်းစနစ်များကို ပြည်သူများကိုယ်တိုင်လေ့လာ သိရှိနိုင်စေ ရန်။

ထို့အပြင် သစ်တောသစ်ပင်တို့ကို ပြုစုစိုက်ပျိုးထိန်းသိမ်းခြင်းဖြင့် သစ်တောများ ပြန်လည် စိမ်းလန်းစိုပြည်လာပြီး ရာသီဥတုသမမျှတစေခြင်း၊ ရေကောင်းရေသန့်များကို စုစည်းသိုလှောင်နိုင်၍ လုံလောက်စွာ ထုတ်လုပ်နိုင်ခြင်း၊ ရေထုလေထုကိုသန့်ရှင်းအောင်ပြုလုပ်ပေးနိုင်ခြင်း၊ ရေတိုက်စားခြင်း၊ မြေပြိုခြင်းမှကာကွယ်၍ လယ်ယာ၊ ကိုင်းကျွန်း ၊ ဥယျာဉ် ၊ ခြံမြေများအတွက် ရေနှင့်မြေဆီသြဇာရရှိစေခြင်း ၊ မြစ်ချောင်း၊ အင်းအိုင် ၊ တာတမံများ တိမ်ကောခြင်းမှ ကာကွယ်ပေးနိုင်ခြင်း၊ သက်ရှိအားလုံးအတွက်ရှင်သန်မျိုးပွားနေထိုင်နိုင်ရန်နေရာ၊ အစားအစာနှင့်အခြားလိုအပ်ချက်များကိုဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ခြင်းနှင့် သဘာဝဘေးဒဏ်မိုးဒဏ်၊ လေဒဏ်တို့ကြောင့် ပျက်စီးယိုယွင်းခြင်းမှ ကာကွယ်ပေးနိုင်၍ သက်ရှိများနေထိုင်ရန် သင့်လျော်သည့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖန်တီးနိုင်ခြင်းစသော အကျိုးကျေးဇူးများကို ရရှိနိုင်ပါသည်။ အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနမှ (၁၉၉၇ခုနှစ် မှ ၂၀၁၀ခုနှစ် အထိ) တည်ထောင်ပြီးစီးခဲ့သော သစ်တောစိုက်ခင်းများ (အမျိုးအစား အလိုက်) မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။ ။

အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး ဦးစီးဌာနမှ တည်ထောင်ခဲ့သည့် သစ်တောစိုက်ခင်း အမျိုးအစားများ

စဉ်	စိုက်ခင်း အမျိုးအစား	စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး (ဧက)	မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး (ဧက)	မကွေးတိုင်းဒေသကြီး (ဧက)	စုစုပေါင်း (ဧက)
၁	ကျေးရွာသုံး	၃၁၄၁၀	၄၀၆၆၀.၅၂	၈၈၃၀၇	၁၆၀၃၇၇.၅၂
၂	ရေဝေရေလဲ	၈၂၅၀	၄၂၇၂၀	၅၆၁၂၅	၁၀၇၀၉၅
၃	တောင်တန်း	၆၉၀၀	၅၇၁၅	၁၂၂၀၈	၂၄၈၂၃
၄	သုတေသန	၁၀၃.၇၅	၁၅၂	၁၅၀	၄၀၅.၇၅
၅	အခြား	၁၄၇၇၀	၉၄၇၅	၁၅၉၁၀	၄၀၁၅၅

စုစုပေါင်း	၆၁၄၃၃.၇၅	၉၈၇၂၂.၅၂	၁၇၂၇၀၀	၃၃၂၈၅၆.၂၇
------------	----------	----------	--------	-----------

(၂) သဘာဝတောကျန်များ ထိန်းသိမ်းခြင်း ၊ (ထ)

မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း အပူပိုင်းဒေသတွင် သက်ဆိုင်ရာ နယ်မြေဒေသအလိုက် ရာသီဥတု၊ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်နှင့် လိုက်လျောညီထွေသည့် သစ်တောများဖုံးလွှမ်းခဲ့ပါသည်။ ယဉ်ကျေးမှု ထွန်းကားပြီး လူဦးရေများပြားလာခြင်းနှင့်အတူ မြို့ပြများနှင့် ကျေးရွာများ ဖွံ့ဖြိုးလာခြင်း ၊ သစ်တော ထွက်ပစ္စည်းနှင့် ထင်းခုတ်ယူ သုံးစွဲမှုများပြားလာ ခြင်း၊ စိုက်ပျိုးမြေ များတိုးခဲ့လာခြင်း၊ ကျွဲနွားတိရစ္ဆာန်မွေးမြူမှုများပြားလာ၍ စားကျက်မြေ ဧရိယာများ ချဲ့ထွင် လာခြင်းကြောင့် လူအများ လွယ်ကူစွာဝင်ထွက်သွားလာနိုင်သည့်အချို့သော သစ်တောများ သည် အလျင်အမြန် ပျက်စီး ပျောက်ကွယ်လျက်ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံလုံး၏ သစ်တောများသည်တစ်နှစ်လျှင်ဧကပေါင်း (၂၀,၀၀၀)နှုန်းဖြင့် ပျက်စီးပြုန်းတီးလျက်ရှိရာ မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်းတွင် ထိုထက်မလျော့ သောနှုန်းဖြင့် ပျက်စီးပြုန်းတီးနေပါသည်။ သို့ပါ၍ သစ်တောစိုက်ခင်းများကို တည်ထောင်နေချိန်၌ အခြားတစ်ဖက်တွင်စိမ်းစိုစွာ ကျန်ရှိနေသေးသော သဘာဝတောများကိုလည်း ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန် လိုအပ်ပါသည် ။ မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်းရှိ ကျန်ရှိနေသော သဘာဝတောကျန် များကို အောက်ပါ ရည်ရွယ်ချက်များဖြင့် ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်စောင့်ရှောက် ဆောင်ရွက်နေခြင်း ဖြစ်ပါသည် -

- (က) သဘာဝသစ်တောများသည် ရာသီဥတုကို ထိန်းညှိနိုင်သည့် တစ်ခုတည်းသော အရာ ဖြစ်ကြောင်း ၊
- (ခ) သဘာဝတောများ၏ သဘောသဘာဝနှင့်ဂေဟစနစ်များပျက်စီးပြောင်းလဲသွားပါက ၎င်းစနစ်နှင့် ထပ်တူပြုနိုင်သော အသစ် တစ်ခုပြန်လည်ဖွဲ့စည်း မရနိုင်ခြင်းကြောင့် သဘာဝဝန်းကျင်အား သဘာဝအတိုင်း ထိန်းသိမ်းခြင်းသည်သာ အကောင်းဆုံးနှင့် အသင့်တော်ဆုံးနည်းလမ်း ဖြစ်ကြောင်းကို ပြည်သူများသိရှိ နားလည် ပြီးထိန်းသိမ်း ရေး လုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ၊
- (ဂ) လူတို့ ဖန်တီးပြုလုပ်ထားသော စိုက်ခင်း များထက် သဘာဝသစ်တောများမှ ပိုမို၍ အမျိုးအစားစုံလင်သော သစ်တောထွက် ကုန်များကို ထုတ်လုပ်နိုင်ရန် ၊
- (ဃ) သဘာဝတောများကို အချိန်ကာလတစ်ခု အထိအနားပေးခြင်းဖြင့်မူလသစ်တောများ ၏ အခြေအနေများ တိုးတက်ကောင်းမွန် လာစေရန် ၊
- (င) သစ်တောများ၏ ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်းထက် ပိုမို၍ ထုတ်လုပ်ခြင်း မပြုရန် ၊
- (စ) စိုက်ခင်းများသည် သဘာဝတောများကို လုံးဝ အစားမထိုးနိုင်ကြောင်း ဟူသည့် အသိကို ကိုင်စွဲလျက် သဘာဝတောများ ကို တတ်အားသရွေ့ ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန် ၊
- (ဆ) သဘာဝတောများ၏ တန်ဖိုးကို သေချာစွာ နားလည်သဘောပေါက်ပြီး မိမိတို့ဝန်းကျင် ရှိတောများ ထိန်းသိမ်းရေးတွင် ပြည်သူ များ တက်ကြွစွာပူးပေါင်း ပါဝင်နိုင်ရန် ။

သဘာဝတော ထိန်းသိမ်းခြင်းကို ဆောင်ရွက် ရာတွင် အောက်ပါနေရာဒေသနှင့် သစ်တော အခြေအနေများအပေါ် မူတည်၍ ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်သည် -

- (၁) ကြိုးပြင်ကာကွယ်တောနှင့် ကြိုးဝိုင်း တော အတွင်းရှိ သဘာဝတောများ ၊
- (၂) တစ်ဧကသစ်ပင်ပါဝင်မှုအရေအတွက် အပင်(၃၀၀)နှင့် အထက်ရှိသည့် သဘာဝ သစ်တောများ ၊
- (၃) ရေ ၊ မြေ ထိန်းသိမ်းရန် လိုအပ်သည့် သဘာဝတောများ ၊
- (၄) တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များအပါအဝင် ဇီဝမျိုးစုံ၊ မျိုးကွဲထိန်းသိမ်းရန် လိုအပ်သည့် သဘာဝတောများ ၊
- (၅) ဘာသာ ၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ရှေးဟောင်း အမွေအနှစ်များ ထိန်းသိမ်းရန် လိုအပ် သည့် သဘာဝတောများ ။

အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာန သည်(၁၉၉၇မှ ၂၀၁၀ခုနှစ် အထိ) သဘာဝတော ထိန်းသိမ်းခြင်းကို စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးတွင် (၄၄၁၀၀၀) ဧက ၊ မန္တလေး တိုင်းဒေသကြီးတွင် (၃၅၆၅၀၀)ဧကနှင့် မကွေးတိုင်းဒေသကြီးတွင် (၉၉၇၄၃၁) ဧက စုစုပေါင်း (၁၇၉၄၉၃၁)ဧက ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

(၃) ထင်းအစားအခြားလောင်စာတိုးချဲ့သုံးစွဲခြင်း(ထ)

မြန်မာနိုင်ငံ လူဦးရေ၏ ၈၀%ခန့်မှာ ထင်း၊ မီးသွေးနှင့် အခြားသစ်တောထွက်ပစ္စည်း များနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသောလောင်စာများကို အသုံးပြု ကြပါသည်။ဥပမာ- လူဦး ဦး ရှိသော အိမ်ထောင်စုတစ်စုသည် တစ်နှစ်လျှင်ထင်း (၂.၅)ကုပတန်ကိုသုံးစွဲနေလျှင် တစ်နှစ် ထင်းလိုအပ်ချက်မှာမည်မျှပမာဏရှိမည်ကိုတွက်ချက်၍ရနိုင်ပါသည်။အဆိုပါ ထင်းလောင် စာလိုအပ်ချက်အား သဘာဝသစ်တောများမှပင် ထုတ်လုပ်နေသည်မှာ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာမြင့်ပြီဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် နှစ်စဉ် လျော့နည်း ပြုန်းတီး နေသည့် သစ်တောများအား မည်သည့် အတိုင်းအတာဖြင့် ဖြည့်ဆည်းနိုင်မည်၊ ပြုန်းတီးမှုနှုန်းအားမည်ကဲ့သို့ လျော့ချနိုင် မည်ဆိုသော နည်းလမ်းများကို ကြိုးစားရှာဖွေလျက်ရှိရာတွင် အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်း စိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနမှ -

(ကက) စွမ်းအားမြှင့် မီးဖိုများ ဖြန့်ဖြူးပေးခြင်း

ကျေးလက်ပြည်သူအများစုသုံးစွဲနေသော သမာရိုးကျထင်းမီးဖိုများသည် လောင် စာမှ ထွက်သော အပူစွမ်းဆောင် အား (Thermal efficiency)၏ ၁၀% မှ ၁၅% ခန့်သာရနိုင်ကြောင်းအသုံးချလိုက်သော ထင်းပမာဏကို အလဟဿဖြစ်စေသည် က ပိုများကြောင်း၊ ထို့အပြင်မီးဖိုများမှထွက်ရှိသော မီးခိုးငွေ့များသည် သုံးစွဲသူများ ကို ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာထိခိုက်မှုရှိခြင်း၊ အပူစွမ်းအင်ဆုံးရှုံးမှုများသဖြင့် ချက်ပြုတ် ရန် အချိန်ကြာမြင့်ခြင်းစသည့် ဆိုးကျိုးများစွာ ရှိသဖြင့်ဌာနမှ စွမ်းအားမြှင့်မီးဖို များအားဌာန အစီအစဉ်ဖြင့်ဖြန့်ဖြူးပေးခြင်း၊ ဒေသနှင့် ကိုက်ညီမည့် မီးဖိုများအား ဖော်ထုတ်ခြင်းတို့အားဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ စွမ်းအားမြှင့်အေဝမ်းမီးဖိုများ သည် ထင်းလောင်စာပမာဏကို ၄၀% အထိ လျော့ချနိုင်ပြီး အပူစွမ်းအင်ကို ၆၀% ကျော်အထိထုတ်လုပ်နိုင်ကြောင်းတွေ့ရှိရပါသဖြင့် ထင်းလောင်စာ သုံးစွဲမှု လျော့ချ နိုင်သည့် အပြင် အချိန်ကုန် သက်သာကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

စွမ်းအားမြှင့်အောင်မီးဖိုများကို မိမိတို့ဌာနမှ အတတ်နိုင်ဆုံး အခမဲ့ဖြန့်ဝေပေးရန် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိကာပိုမိုအသုံးဝင်သော စွမ်းအားမြှင့်မီးဖို အမျိုးအစားများကို ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ သုံးစွဲသူပြည်သူများသည် စွမ်းအားမြှင့်မီးဖိုများကို နှစ်ခြိုက်လက်ခံကြကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနသည် (၁၉၉၇မှ ၂၀၁၀ခုနှစ် အထိ) စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၌အောင်မီးဖို(၁၀၆၆၀၈)လုံး၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၌ အောင်မီးဖို (၁၁၅၀၅၉)လုံး၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၌ အောင်မီးဖို(၂၃၆၆၂၀)လုံး စသည် ဖြင့် စုစုပေါင်း (၄၅၈၂၈၇) လုံး ဖြန့်ဖြူး နိုင်ခဲ့ပါသည်။

(ခခ) လောင်စာတောင့် သုံးစွဲစေခြင်း

စွမ်းအားမြှင့်မီးဖိုများကို ဖြန့်ဖြူးပေးနေချိန်တွင် တစ်ဖက်မှလည်း ထင်းအစား ထိုး လောင်စာတောင့်များသုံးစွဲရေးကိုလည်း အားပေးဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ နိုင်ငံပိုင်လောင်စာတောင့်စက်ရုံများတည်ဆောက်ထုတ်လုပ်၍ဖြန့်ဖြူးခြင်း၊ လောင် စာတောင့်များ၏ စွမ်းရည်နှင့်အရည်အသွေး ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေရန် သုတေသန ပြုခြင်းဖြင့် လက်တွေ့အသုံးပြုသူများ အဆင်ပြေစွာသုံးစွဲနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းဆောင် ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနသည် (၁၉၉၇မှ ၂၀၁၀ခုနှစ်အထိ) စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၌လောင်စာတောင့်(၁၃၈၄၀၂၃၁)တုံး၊မန္တလေးတိုင်းဒေသ ကြီး၌ လောင်စာတောင့်(၂၇၆၇၀၁၃၂)တုံး၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၌ လောင်စာတောင့် (၄၇၄၄၀၉၀၁) တုံးစသည်ဖြင့် စုစုပေါင်း(၈၈၉၅၁၂၆၄) တုံးကို သုံးစွဲစေပြီး ဖြစ်ပါ သည်။

(ဂဂ) လယ်ယာထွက်စိုက်ပျိုးရေးစွန့်ပစ်ပစ္စည်း များကို တိုးချဲ့သုံးစွဲခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံသည် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကို အဓိကထားသော နိုင်ငံဖြစ်၍ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးမှ ရရှိသော စိုက်စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ထင်းအစား ပြောင်းလဲ သုံးစွဲခြင်းဖြင့် ထင်းသုံးစွဲမှုကို လျော့ချနိုင်ကာ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးတွင် များစွာ အထောက်အကူပြုနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်းတွင် အဓိကအားဖြင့် စပါး၊ပဲစဉ်းငုံ၊နှမ်း၊ ပြောင်း၊ ဝါ၊ မြေပဲစသည့် သီးနှံများကို စိုက်ပျိုး လေ့ရှိပါသည်။ ထိုသီးနှံများမှ ရရှိသော စပါးခွံ၊ပဲရိုး၊ နှမ်းရိုး၊ ပြောင်းရိုး၊ မြေပဲခွံ စသည်တို့ကို အချို့ကျေးရွာများတွင် ကိုယ်ပိုင်အသိဖြင့် ထင်းအစား အသုံးပြုခြင်း၊ တစ်နှစ်လုံး အသုံးပြုနိုင်ရန် စုဆောင်းထားရှိခြင်း၊ ပိုလျှံပါက နီးစပ်ရာဒေသများ သို့ သက်သာသောဈေးနှုန်းဖြင့် ဖြန့်ဖြူးပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်နေသောကြောင့် ထင်းသုံးစွဲမှုကို လျော့ချနိုင်ကာ မိသားစုဝင်ငွေတွင် ထင်းအတွက် ကုန်ကျစရိတ် လျော့ချလာနိုင်ခြင်း၊ ထင်းစုဆောင်းရန်မလိုအပ်သဖြင့်တစ်နေ့တာထင်းစု ဆောင်း ရသည့် အချိန်လျော့နည်းလာသောကြောင့် အခြားလုပ်ငန်းများတွင် ပိုမိုအာရုံစိုက် လုပ်ကိုင်လာနိုင်မည်။ ထို့အပြင် မိမိတို့ကလေးငယ်များ၏ပညာရေး၊ကျန်းမာရေး တို့တွင် အာရုံစိုက်ရန် အချိန်ပိုလာနိုင်ပါသည်။

အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနသည် (၁၉၉၇မှ ၂၀၁၀ခုနှစ်လအထိ) လယ်ယာထွက်စိုက်စွန့်ပစ္စည်းများ တိုးချဲ့သုံးစွဲရန် ဆောင်ရွက်နိုင်မှုမှာ စစ်ကိုင်း တိုင်းဒေသကြီးတွင်(၃၃၇၅၅)တန်၊မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးတွင်(၃၉၈၁၆)တန်၊မကွေး တိုင်းဒေသကြီးတွင်(၁၈၂၆၉၇)တန်စသည်ဖြင့် စုစုပေါင်း (၂၅၆၂၆၈)တန် ဖြစ်ပါ သည်။

(၄) ရေရရှိရေး ဆောင်ရွက်ခြင်း (ရ)

မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်းသည် ပထဝီဝင် အနေအထားအရ ရခိုင်ရိုးမနှင့် ချင်းတောင် တန်းတို့၏ အရှေ့ဖက်တွင် တည်ရှိပြီး မိုးကွယ်အရပ် (Rain-Shadow Area)ဖြစ်သဖြင့် မိုးနည်း ရေရှားသော ဒေသတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ သဘာဝပေါက်ပင်များမှာ မိုးရေချိန် လကွ ၂၀မှ၄၀အတွင်း ရှင်သန်နိုင်သော သစ်ယာ၊ အင်ကြင်း၊ ရှား၊ ထနောင်း၊ ကုက္ကိုကဲ့သို့ အပူပိုင်းသစ်မျိုးများကို တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။ အချိန်ကာလ ကြာမြင့်လာသည်နှင့်အမျှ ရာသီဥတုခြောက်သွေ့ပြင်းထန်ခြင်း၊ လူဦးရေအဆမတန်တိုးပွားလာခြင်း၊ စိုက်ပျိုးမြေများချဲ့ထွင် လာခြင်း၊ စည်းကမ်းမဲ့မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ တိုးပွားလာခြင်းနှင့် စည်းကမ်းမဲ့အသုံးချမှု များလာခြင်းတို့ကြောင့် သစ်တောများပျက်စီးပြုန်းတီးလာကာ သစ်တော ဖုံးလွှမ်းမှုဧရိယာ များလည်းလျော့နည်းလာသည်။ သစ်တောများ ထိုသို့လျော့နည်းပျက်စီးလာခြင်းကြောင့် မြေဆီလွှာအဖုံးအကာဖြစ်သော သစ်ပင်များပျက်စီးလာကာနေ၏အပူရှိန်သည် မြေမျက်နှာပြင်သို့ တိုက်ရိုက်ထိတွေ့၍ မြေသား အပူရှိန်ကို ပိုမိုမြင့်မားစေပါသည်။ အဆိုပါ အပူရှိန် သည် မြေသားမြေလွှာ အတွင်းခိုအောင်း မှီတွဲနေသော မြေအစိုဓါတ်နှင့် ရေကိုပူနွေးစေပြီး လေထုအတွင်းသို့ရေခိုးရေငွေ့အဖြစ် ထုတ်လွှတ် ရောက်ရှိစေပါသည်။

ဤနည်းဖြင့် မြေသားမြေလွှာအတွင်းရှိအထူး သဖြင့် အထက်ပိုင်း မြေဆီလွှာအပေါ်ပိုင်း အစိုဓါတ်ကို ဆုံးရှုံးစေလျက် အကျိုးဆက် အနေ ဖြင့် စိုက်ပျိုးသီးနှံများနှင့် သဘာဝ အပင်များပေါက်ရောက်ဖြစ်ထွန်းမှုကိုပိုမိုခက်ခဲစေပါသည်။ သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှု လျော့နည်း လာ၍ ရာသီဥတု ခြောက်သွေ့ ပူပြင်းလာခြင်း၊ သောက်သုံးရန် ရေကောင်းရေသန့်များ ရှားပါးလာခြင်း၊ စိုက်ပျိုး ရေးလုပ်ငန်းတွင် အသုံးပြုရန်ရေရှားပါးလာခြင်း၊ ပူပြင်းခြောက် သွေ့မှုကြောင့် ရေထွက်ပင်ရင်းများ ခန်းခြောက်သွားခြင်းစသည့် ဆိုးကျိုးများကို ပြည်သူ များကိုယ်တိုင် ခံစားနားလည်နေပြီးဖြစ်ပါ သည်။ အထူးသဖြင့် ရေကောင်းရေသန့် ရှားပါးမှု သည် ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်တွင် လူသားများလက်တွေ့ ရင်ဆိုင်နေရသော အဓိကပြဿနာ ဖြစ်ပါ သည်။ ကမ္ဘာ့ ၂၁ ရာစု အစီအစဉ် (Agenda 21)အခန်း-၁၈တွင် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ၌ လူ- ၃ တွင် လူ - ၁ ဦးခန့်မှာ အရည်အသွေး ပြည့်မီသော ချိုးရေ ၊ သောက်ရေ လုံလောက်မှု မရှိ ကြောင်း၊ အနာရောဂါဖြစ်ပွားမှု၏ ၈၀%ခန့်မှာ ရေသန့်ရှင်းမှုမရှိသည့်အတွက် ဖြစ်ပွား ရခြင်း ဖြစ်ကြောင်းကို ဖော်ပြပါရှိသည် ။

သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံသည် ယနေ့အချိန်အခါအထိ ရေအလွန်ရှားပါးခြင်းသို့ မရောက်ရှိ သေးပါ။ နိုင်ငံတော် တိုးတက်ရေးကို ဖော်ဆောင်ရာတွင် စက်မှုလုပ်ငန်းများ တိုးတက်ရေး ဆောင်ရွက်ရာတွင်၎င်း၊ လူဦးရေတိုးတက်လာခြင်းကြောင့်၎င်း၊ရေအရင်းအမြစ်လိုအပ်ချက် မှာ ပိုမိုများပြားလာမည် ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းကဲ့သို့ ပူပြင်းခြောက်သွေ့သည့်

မိုးနည်းရေရှားဒေသများတွင် ရေလိုအပ်ချက်မှာ အခြားသော အရပ်ဒေသများထက် ပိုမို လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။ ။

အလားတူ နိုင်ငံတော်မှ မြို့ပြနှင့်ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးမှု ကွာဟချက်လျော့နည်းစေရန် ကျေးလက်ဒေသများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် သန့်ရှင်းသော ရေရရှိရေးကိုလည်း အရေးပါသော အပိုင်းတစ်ရပ်အဖြစ် သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိ ပါသည်။

သို့ပါ၍ နိုင်ငံတော်မှ ကျေးလက်ဒေသ ရေရရှိရေး နည်းလမ်း -၅ သွယ်ဖြစ်သော -

- (က) စက်ရေတွင်းများတူးဖော်ခြင်း၊
- (ခ) လက်တူးတွင်းအဆင့်မြှင့်ခြင်း၊
- (ဂ) ရေကန်များအဆင့်မြှင့်ခြင်း၊
- (ဃ) မြစ်ရေတင်ပေးခြင်း ၊
- (င) စိမ့်စမ်းရေသွယ် လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက် ခြင်း တို့ကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနသည် မြေအစိုဓါတ်မြင့်မားရေး ၊ ကျေးလက် နေပြည်သူများနှင့် ကျွဲနွားတိရစ္ဆာန်များ သောက်သုံးရေဖူလုံစေရေး ၊ သစ်တောစိုက်ခင်း များအတွက် ပျိုးဥယျာဉ်များသို့ ရေပေးဝေနိုင်ရေးနှင့် ရေရှည်တွင် မြေဆီမြေသား ပိုမို ကောင်းမွန်စေရေးတို့ကိုဦးတည်၍ ငွေကြေးကုန်ကျမှုသက်သာပြီး ဒေသခံပြည်သူများပါဝင် ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် ရေအရင်း အမြစ်ဖော်ထုတ်ခြင်းကို ဆောင်ရွက် လျက်ရှိရာတွင် -

- (၁) ကျေးရွာများတွင် ရေကန်ငယ်များတူးဖော်ပေးခြင်း ၊
- (၂) နုန်းတားဆည်များ ဆောက်လုပ်ခြင်း ၊
- (၃) မြေအောက်ရေ တူးဖော်ခြင်း(အဝီစိတွင်း) စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ ။

အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနသည် (၁၉၉၇-၂၀၁၀ခုနှစ်အထိ) စစ်ကိုင်း တိုင်းဒေသကြီးတွင် ရေကန်ပေါင်း (၄၆၁)ကန် ၊ မြေအောက်ရေတူးဖော်ခြင်း (အဝီစိတွင်း/ လက်နှိပ်တုံကင်တွင်း) (၃၉) တွင်း၊နုန်းတားဆည် ဆောက်လုပ်ခြင်းတွင်(၄၇၅) ခု၊ မန္တလေး တိုင်းဒေသကြီးတွင် ရေကန်ပေါင်း (၄၆၆)ကန်၊ မြေအောက်ရေတူးဖော်ခြင်း (အဝီစိတွင်း/ လက်နှိပ်တုံကင်တွင်း)(၃၁)တွင်း၊ နုန်းတားဆည်ဆောက်လုပ်ခြင်းတွင်(၇၇၂) ခုနှင့် မကွေး တိုင်းဒေသကြီးတွင်ရေကန်ပေါင်း (၇၅၃)ကန် ၊ မြေအောက်ရေတူးဖော်ခြင်း (အဝီစိတွင်း/ လက်နှိပ်တုံကင်တွင်း) (၃၇) တွင်း၊နုန်းတားဆည် ဆောက်လုပ်ခြင်း တွင်(၆၂၇)ခု တို့ဖြစ် ပါသည်။ ။

၆။ စီမံကိန်းများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ခြင်း

အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနသည် ချမှတ်ထားသော ရည်ရွယ်ချက်များ ၊ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို အောင်မြင်စွာဆောင်ရွက်နိုင်ရန် နှစ်တိုစီမံကိန်းများချမှတ်၍လည်းကောင်း ၊ နှစ်ရှည်စီမံကိန်းများ ချမှတ်၍ လည်း ကောင်း အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်း စိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနကိုစတင်ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့သည့် (၁၉၉၇-၉၈)ခုနှစ်မှ (၂၀၀၀-၀၁)ခုနှစ် အထိ ကာလတို(၄)

နှစ်စီမံကိန်းကို ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး (၂၀၀၁ -၀၂)ခုနှစ်မှ (၂၀၃၀-၃၁) ခုနှစ်အထိ နှစ်(၃၀) ဘက်စုံပင်မစီမံကိန်း ကို အပိုင်း(၁၁)ခု ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်း၍ (၅)နှစ်စီမံကိန်း(၆)ခုဖြင့် ဆောင်ရွက်နေပါသည်။ ၅-နှစ် စီမံကိန်းအပိုင်းတစ်ခု ဆောင်ရွက်ပြီးတိုင်း လုပ်ငန်းများ၏ အောင်မြင်မှု ၊ ကြုံတွေ့ရသည့် အခက်အခဲများ ၊ ဖြစ်ပေါ် လာသည့် ပဋိပက္ခများ၊ ၎င်းတို့ကိုဖြေရှင်းနိုင်ရန်လုပ်ငန်းများအား ပြန်လည်စိစစ် သုံးသပ်ခြင်း၊ အပြုသဘောဆောင် သည့် အကြံပြုချက်များဖြင့်လုပ်ငန်း စွမ်းဆောင်ရည်တိုးတက်လာစေရန် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ။

၇။ အထူးစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း

(က) တောင်တန်းများ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းများ ။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ သာသနာ ထွန်းကားသော နိုင်ငံဖြစ်သည်နှင့်အညီ တောင်ကုန်း တောင်တန်းများတွင်စေတီပုထိုးများတည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့ကြပါသည်။ သို့ရာတွင်ထိန်းသိမ်းမှုအားနည်း ခဲ့၍ တောင်ခေါင်းတုံးများ အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့ပါသည်။ တောင်စဉ်တောင်တန်းများ စိမ်းလန်း စိုပြည်ရေးကို အချိန်မှီဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်လာသဖြင့် နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲများ ကိုယ်တိုင် စိတ်ပါ ဝင်စားစွာဖြင့် လမ်းညွှန်မှုပေးဆောင်ရွက်ခဲ့ပါရာတွင် လမ်းညွှန်ချက်များနှင့်အညီ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသ ကြီးတွင်တောင်(၃)လုံး၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးတွင် တောင်(၈)လုံးနှင့် မကွေးတိုင်းဒေသကြီးတွင် တောင် (၆) လုံး၊ စုစုပေါင်း တောင် (၁၇) လုံး တို့၌ သစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်းနှင့် သဘာဝတောများထိန်းသိမ်းခြင်းများကို အောက်ပါ ရည်ရွယ်ချက်များထားရှိ ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါ သည် -

- (၁) ပူပြင်းခြောက်သွေ့၍ မိုးခေါင်ရေရှားသည့် အပူပိုင်းဒေသတွင် သဘာဝပေါက်ပင်များ အသင့် အတင့် ကျန်ရှိ နေသောဒေသများပြန်လည်စိမ်းလန်းစိုပြည်လာစေရန် ၊
- (၂) ပတ်ဝန်းကျင်ဒေသများတွင် ရာသီဥတုသမမျှတပြီးပူအိုက် ခြောက်သွေ့ခြင်းမှ လျော့နည်း သက်သာ စေရန် ၊
- (၃) တောင်ခေါင်းတုံးများတွင် သစ်ပင်များပြန်လည်စိုက်ပျိုး၍ တောနှင့်တောင်များ ပြန်လည်လှပလာ စေရန် ၊
- (၄) တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် ကျေးဌာန်မျိုးစုံတို့ လွတ်လပ်စွာ ကျက်စားနေထိုင်နိုင်ပြီး သဘာဝဝန်းကျင် အား ပိုမိုလှပလာအောင် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန် ၊
- (၅) ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသည်များ သဘာဝရှုခင်းများ ဖြစ်သော တောနှင့်တောင်တို့၏ ရှုခင်းများကို ရှုမြင် ခံစားနိုင်ရန် ။

အပူပိုင်းဒေသများအတွင်းရှိတောင်တန်းများစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးကိုဆောင်ရွက်ရာတွင် တောင်ကုန်း တောင်တန်းများ၏အပေါ်ယံမြေဆီလွှာများသည်ပျက်စီးနေပြီးသစ်တော ပြန်လည်စိုက်ပျိုးရန် ခက်ခဲ သဖြင့်တောင်တန်းတစ်ခုချင်းအလိုက်အထူးအလေးပေးဆောင်ရွက်နေပါသည်။အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်း စိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနသည် (၁၉၉၇မှ ၂၀၁၀ခုနှစ်အထိ) မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်းရှိ တောင်စဉ် တောင်တန်း (၁၇)လုံး၏ဧရိယာ (၂၀၃၅၆၈)ဧကတွင် သစ်တော စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်း (၄၂၉၉၅)ဧကနှင့် သဘာဝ တောများ ထိန်းသိမ်းခြင်း (၁၃၉၂၀၄)ဧကတို့ကို ဆောင်ရွက်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ။

တောင်တန်းဒေသများတွင် စိုက်ပျိုးရန်အတွက်ကြမ်းတမ်း ခြောက်သွေ့သော ရာသီဥတုဒဏ်ခံနိုင်ပြီး မြေဆီလွှာလျော့နည်းကျပါးသည့်ဒေသများတွင် ရှင်သန်နိုင်သောသစ်မျိုးများ၊ အကြီးမြန်သည့်သစ်မျိုး

များ၊ မျိုးပွားရန် လွယ်ကူသည့် သစ်မျိုးများ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ဒေသနှင့်လည်း ကိုက်ညီမှုရှိသည့် သစ်မျိုးများစသည်တို့ကို အဓိကထား ရွေးချယ်ပါသည်။

ဥပမာ- ကန္တာစိမ်း ၊ ဆူးဖြူရှား ၊ ဒဟတ် ၊ ထနောင်း ၊ တမာ ၊ ဘောစကိုင်းစသည့် သစ်မျိုးများကို ရွေးချယ် စိုက်ပျိုး လေ့ရှိပါသည်။ တစ်ဧကလျှင် စိုက်ပျိုးပင် ၁၀၀မှ ၂၀၀အထိ နေရာဒေသကိုလိုက်၍ စိုက်ပျိုးခြင်း၊ အပင်ကြီးများရွေ့ပြောင်းစိုက်ပျိုးခြင်း၊ မြေဆီဩဇာများထည့်ခြင်း၊ လိုအပ်သော အပင်ပြုစုခြင်း (Treatment) လုပ်ငန်းများ ကို စဉ်ဆက်မပြတ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် အခြားနေရာဒေသရှိ စိုက်ခင်းများထက်ပိုမို၍ သစ်တောပြုစုခြင်းဆိုင်ရာလုပ်ငန်း (Silvicultural Operations) များကိုလည်း အထူးသတိပြု ဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိပါသည်။ စိုက်ပျိုးတည်ထောင်ထားပြီးသော သစ်တောစိုက်ခင်းများ ထာဝစဉ်တည်တံ့စေရန် ပညာပေးဆိုင်ဘုတ်များ ချိတ်ဆွဲခြင်း၊ သတိပေးတားမြစ်ချက်များထုတ်ပြန်ခြင်း၊ ဌာနဆိုင်ရာ သီးသန့်တာဝန်ပေးအပ်ခြင်း တို့ကိုလည်း ဆောင်ရွက်ထားရှိပါသည်။

ဤသို့ဖြင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရ အကြီးအကဲများ ကိုယ်တိုင် စိတ်ပါဝင်စားစွာ လမ်းညွှန်မှာကြားမှု၊ ဌာနဆိုင်ရာဝန်ထမ်းအဆင့်ဆင့်တို့၏အားထုတ်ကြိုးပမ်းမှုများကြောင့်မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းရှိ တောင်စဉ် တောင်တန်းများမှာ တောင်ခေါင်းတုံးတွင် သျှောင်ထုံး၍ စိမ်းစိုနေပြီဖြစ်သည်ကို မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး ဦးစီးဌာနမှ (၁၉၉၇-၂၀၁၀ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလအထိ)စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဆောင်ရွက်ထားရှိသော တောင်တန်းများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနမှ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော တောင်တန်းများ
(၁၉၉၇-၉၈မှ ၂၀၁၀ ခုနှစ် အထိ)

စဉ်	တိုင်းဒေသကြီး	တောင်တန်းအမည်	ဧရိယာ(ဧက)	စိုက်ခင်း(ဧက)	သဘာဝတော ထိန်းသိမ်းခြင်း (ဧက)
၁။	စစ်ကိုင်း	မင်းဝံတောင်	၁၈၉၆၅	၃၇၀၀	၁၄၀၀၀
၂။		ဖိုလ်ဝင်တောင်	၁၁၃၇၉	၁၅၅၀	၄၅၀၀
၃။		ဗောဓိတစ်ထောင်၊ကျောက္ကာ၊ရွှေမြင်တင်	၂၀၅၂၀	၄၀၄၅	၃၅၀၀
၄။	မန္တလေး	ရွှေသာလျောင်း	၁၁၃၆	၁၄၅	၁၀၀၀
၅။		ရွှေမင်းဝံ၊ပတ္တမြား၊မယ်ညိုတောင်	၈၂၀	၃၈၅	၈၂၀
၆။		မင်းစုံတောင်	၅၅၈၄	၄၀၅	၂၁၀၀
၇။		ကုက္ကဲတောင်	၁၅၆၈၈	၂၃၂၀	၁၆၅၅၀
၈။		တောင်သာတောင်	၃၃၀၂	၁၂၇၆	၁၂၀၀

၉။		ကျောက်တစ်လုံး	၂၈၆၇	၁၆၇၀	၃၀၀၀
၁၀။		မြင်စိုင်းတောင်	၂၇၀၀	၉၆၀	-
၁၁။		တုရင်တောင်	၂၇၆၀	၂၅၀၀	၂၇၆၀
၁၂။	မကွေး	တန့်ကြည်တောင်	၃၆၉၁၀	၅၄၁၁	၃၁၀၀၀
၁၃။		တက်မတောင်	၂၆၅၀၀	၄၉၂၀	၂၄၆၀၀
၁၄။		ရှင်မတောင်	၁၈၉၉၅	၄၁၉၃	၉၁၇၄
၁၅။		ကျောက်ဆင်တောင်	၈၅၄၈	၃၆၀	၁၀၀၀၀
၁၆။		မင်းဘူးတောင်	၁၄၅၁၅	၅၅၀၀	၁၅၀၀၀
၁၇။		ရွှေပုံတောင်	၁၂၃၇၉	၃၆၅၀	-
စုစုပေါင်း			၂၀၃၅၆၈	၄၂၉၉၅	၁၃၉၂၀၄

(ခ) ရေဝေရေလဲဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းများ

အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနသည် သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့်ညှိနှိုင်း၍ မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်း တိုင်းဒေသကြီး(၃)တိုင်းအတွင်းရှိ ဆည်နှင့်ရေလှောင်တံမံများ၏ ရေဝေရေလဲဒေသ များ၌မြေဆီလွှာထိန်းသိမ်းနိုင်ရန်မြေလွှာတိုက်စားခြင်းမှ ကာကွယ်နိုင်ရန် ၊ ဆည်နှင့် ရေလှောင်တံမံ များ အတွင်း နုန်းအနည်ကျမှုကို ထိန်းသိမ်း လျော့ချနိုင်ရန် သစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်း လုပ်ငန်းများနှင့်သဘာဝတောထိန်းသိမ်းခြင်းလုပ်ငန်းများအားနှစ်တိုနှစ်ရှည်စီမံကိန်းများတွင် ထည့်သွင်းရေးဆွဲဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနမှ တိုင်းဒေသကြီး (၃)တိုင်းအတွင်းရှိ ဆည်နှင့် ရေလှောင်တံမံ စုစုပေါင်း (၅၄)ခုတွင် စိုက်ခင်းများတည်ထောင်ခြင်းနှင့်သဘာဝတောထိန်းသိမ်းခြင်းလုပ်ငန်းများကို(၂၀၀၁မှ ၂၀၁၀ခုနှစ်အထိ)ဆောင်ရွက်ပြီးစီးထားမှု အခြေအနေမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည် -

စဉ်	တိုင်းဒေသကြီး	စိုက်ခင်း (ဧက)	သဘာဝတော ထိန်းသိမ်းခြင်း (ဧက)
၁။	စစ်ကိုင်း	၂၃၀၀	၉၅၀၀
၂။	မန္တလေး	၂၅၀၅၀	၆၁၈၅၅
၃။	မကွေး	၄၅၃၇၅	၁၄၆၅၃၇
စုစုပေါင်း		၇၂၇၂၅	၂၁၃၀၉၂

(ဂ) ပဲခူးရိုးမ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံသည် အဖိုးတန်သစ်မျိုးများပေါများစွာရှင်သန်ပေါက်ရောက်သော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့်နာမည်ကျော်ကြားသောတော်ဝင်ကျွန်းများ သဘာဝအတိုင်းပေါက်ရောက် သည့်နိုင်ငံဖြစ်ပြီး ပဲခူးရိုးမ သည် ကျွန်းကောင်းပေါက်ရောက်ရာနယ်မြေ (Home of Teak) ဟု ကျော်ကြားခဲ့ပါသည်။ ၎င်းဧရိယာတွင် ကျွန်း ၊ ပျဉ်ကတိုး ၊ ပိတောက်စသည့် အဖိုးတန်သစ်မျိုးများ ရှင်သန်ပါဝင်မှုများပြားပြီး သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှုဧရိယာ အလွန်ကောင်းမွန်ခဲ့ရာ ဒေသကြီးလည်း ဖြစ်ခဲ့ ပါသည်။

သို့ရာတွင် အချိန်ကာလ ပြောင်းလဲကြာမြင့်လာခြင်းနှင့်အတူ တိုးတက်လာသည့် လူဦးရေနှင့် အသုံးချပုံနည်းစနစ်ပြောင်းလဲလာခြင်း ၊ နိုင်ငံတကာ ဈေးကွက် လိုအပ်ချက် ပိုမိုများပြားလာခြင်း တို့ကြောင့်သစ်နှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကို ပိုမိုထုတ်ယူသုံးစွဲရန် ကြိုးပမ်းလာကြသည်။ ထို့အပြင် ပဲခူးရိုးမသို့ လွယ်ကူစွာဝင်ရောက်နိုင်ခြင်းကြောင့် နိုင်ငံတော်၏ ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ မြန်ဆန် လွယ်ကူလာသော်လည်း အခြားတစ်ဖက်တွင် တရားမဝင် သစ်ထုတ်ယူမှုများပြားလာသည်။ စားဝတ်နေရေးအတွက်လယ်ယာမြေများဖော်ထုတ်ခြင်း၊စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးအတွက်ဧရိယာရှင်းလင်း ခဲ့ထွင်လာခြင်းတို့ကြောင့် ပဲခူးရိုးမရှိသစ်တောဧရိယာများလျော့နည်းလာပြီး သစ်တောအဆင့် အတန်းမှာလည်းနိမ့်ကျလာသည်။သစ်တောဧရိယာ လျော့နည်းလာခြင်း၊ သစ်တောများ၏ ထုတ်လုပ် နိုင်စွမ်းအားကျဆင်းလာခြင်း၊ အဖိုးတန်သစ်မျိုးပါဝင်မှုအချိုးလျော့နည်းကျဆင်းလာခြင်းနှင့် မြေဆီ လွှာ ပျက်စီးပြုန်းတီးမှုများ သိသိသာသာတိုးတက်လာသည်ကို တွေ့ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဤအခြေအနေမျိုးတွင် ပဲခူးရိုးမဒေသကြီးအားပြန်လည်ထိန်းသိမ်းခြင်းမပြုနိုင်ပါက မြန်မာ့ အဖိုးတန်သစ်မျိုးများပေါက်ရောက်ရာဒေသကြီးတစ်ခုသည်မျက်စိရှေ့တွင်ပင်ပျောက်ကွယ် ပျောက် ကွယ်သွားနိုင်သည်။ ပဲခူးရိုးမဒေသကြီးပြန်လည် ထိန်းသိမ်းခြင်းစီမံကိန်းအတွက် နိုင်ငံတော်မှပင် အောက်ပါ ရည်ရွယ်ချက်များချမှတ်၍ စီမံကိန်းများကို ဦးဆောင် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက် လျက်ရှိပါသည် -

- (၁) ပဲခူးရိုးမကို အဖိုးတန်ကျွန်းသစ်မျိုးများပေါက်ရောက်ဖြစ်ထွန်းရာဒေသတစ်ခုအဖြစ် ထာဝစဉ် တည်မြဲနေ စေရန် ၊
- (၂) ပဲခူးရိုးမတွင် သစ်တောပြုန်းတီးနေခြင်းကို သစ်တောစိုက်ခင်းများတည်ထောင်ခြင်း ၊ သဘာဝ တောများကို ပြုစု ထိန်းသိမ်းခြင်း ၊ သစ်တောဥပဒေဖြင့် ထိရောက်စွာ ကာကွယ်ပေးခြင်းတို့ဖြင့် ထိန်းသိမ်း ဆောင်ရွက်သွားရန်၊
- (၃) စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍတွင်အရေးပါသော ရေရရှိနိုင်ရန်အတွက် တည်ဆောက်ထားသည့် ဆည်များ ၏ ရေဝေရေလဲဒေသများကို စနစ်တကျ ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန် ၊
- (၄) ပြည်သူလူထု၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့်ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများတည်ထောင်ခြင်း လုပ်ငန်းများကိုဆောင်ရွက်ပြီး စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် အထောက်အကူပြုလာစေ ရန် ၊

ပဲခူးရိုးမစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးစီမံချက်အား ဧရိယာ၊တည်နေရာအပေါ်မူတည်၍ ဇုံ(၃)ဇုံ ခွဲခြား သတ်မှတ် ထားပါသည်။ ။

အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနသည် ဇုံအပိုင်း(၃)တွင်ပါဝင်ပြီးမကွေးတိုင်းဒေသ ကြီး၊ မကွေး ခရိုင်တွင် နတ်မောက် ၊ မြို့သစ် ၊ တောင်တွင်းကြီးစသည့် မြို့နယ် များ၊ သရက်ခရိုင်တွင် ဆင်ပေါင်ဝဲ နှင့်အောင်လံမြို့နယ်များနှင့် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ရမည်းသင်းခရိုင်တွင် တပ်ကုန်းနှင့်

ရမည်းသင်း မြို့နယ် များ စုစုပေါင်း(၇)မြို့နယ်၌ အပူပိုင်း ဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာန၏ တာဝန်ကြီး(၄)ရပ် ကို (၂၀၀၄-၀၅မှ ၂၀၀၈-၀၉ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အထိ) (၅)နှစ် စီမံချက်ရေးဆွဲ၍ အကောင်အထည်ဖော် လျက်ရှိရာတွင် သစ်တောစိုက်ခင်း (၃၀၁၀၀)ဧက တည်ထောင်ခြင်းနှင့် သဘာဝတောထိန်းသိမ်းခြင်း (၁၁၀၂၅၀)ဧကဆောင်ရွက်ပြီးစီးခဲ့၍ဒုတိယ(၅)နှစ်စီမံကိန်းဖြစ်သော (၂၀၀၉-၁၀မှ ၂၀၁၃-၁၄ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အထိ) စီမံချက်ရေးဆွဲ၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက် လျက်ရှိရာ (၂၀၀၉-၁၀မှ ၂၀၁၀-၁၁ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အထိ) စိုက်ခင်း (၁၁၄၅၅)ဧက တည်ထောင်ခြင်း နှင့် သဘာဝတောကျန် ထိန်းသိမ်းခြင်း (၅၃၆၀၀)ဧက ဆောင်ရွက်ပြီးစီးခဲ့ပါသည်။ ထင်းအစား အခြားလောင်စာတိုးချဲ့ သုံးစွဲရေးနှင့် ရေရရှိရေးတို့ကို ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါ သည်။

(ဃ) ပခုက္ကူဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်း

နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် နိုင်ငံခေတ်မှီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာတွင် ပထဝီအနေ အထားအရင်း၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး၊ စီးပွားရေးအခြေအနေ၊ လူဦးရေစသော အချက်များ ပေါ်မူတည်၍အထူးဖွံ့ဖြိုးရေး ဇုံ(၂၄)ဇုံ သတ်မှတ်ခဲ့ရာ ပခုက္ကူဒေသသည် တစ်ခုအပါအဝင် ဖြစ်ပါ သည်။ မကွေးတိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ ပခုက္ကူဒေသ ဖွံ့ဖြိုးရေးဒေသကြီး တစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်၍ စိမ်းလန်း စိုပြည်ရေး၊ သောက်သုံးရေနှင့် စိုက်ပျိုးရေး ရရှိရေး၊ လယ်ယာကဏ္ဍ၊ မွေးမြူရေးကဏ္ဍနှင့် စက်မှုကဏ္ဍ အသီးသီး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို အဖက်ဖက်မှ အားသွန်ခွန်စိုက် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနသည် နိုင်ငံအကြီးအကဲ၏ လမ်းညွှန်ချက်နှင့်အညီ ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းများတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာတွင် အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီး ဌာနသည်လည်း ၎င်းဒေသကြီး စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးအတွက် စီမံချက်များကို ရေးဆွဲချမှတ်၍ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

(င) ဗောဓိတစ်ထောင်စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်း

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးအတွင်း စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာ၌ မုံရွာခရိုင်၊ မုံရွာမြို့နယ်တွင်ဗောဓိတစ်ထောင်ဆရာတော်၏ဩဝါဒနှင့်အညီတည်ထားကိုးကွယ်သော ကမ္ဘာ့အမြင့်ဆုံး လေးကျွန်းစင်္ကြာရပ်တော်မူရုပ်ပွားတော်ကြီး၏အနီးဝန်းကျင်စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးသည်လည်း တစ်ခု အပါအဝင် ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံတော် အကြီးအကဲ၏ (၂၆.၁၁.၂၀၀၆)နေ့ ဗောဓိတစ်ထောင်ခရီးစဉ် တွင် အောက်ပါလမ်းညွှန်မှုများ ပြုခဲ့ပါသည် -

- (၁) လေးကျွန်းစင်္ကြာ ရပ်တော်မူရုပ်ပွားတော်မြတ်ကြီး၏ ပတ်ဝန်းကျင်နယ်မြေအား ဥယျာဉ်သဖွယ် တင့်တယ် လှပစေရန်အလှပန်းပင်များ၊ အရိပ်ရသည့်သစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးရန်နှင့် အထူးသဖြင့် ပန်းများ(၁၂)ရာသီကာလ ပတ်လုံးအလှပန်းများ ပွင့်နေစေရန်အတွက် စိန်ပန်းနီ၊ ပိတောက်၊ ငှက်စသည့် ပန်းမန်များ စိုက်ပျိုးရန် ၊
- (၂) ဗောဓိတစ်ထောင်ပတ်ဝန်းကျင် အမြဲစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးအတွက် သစ်ပင်ကြီးများအားခုတ်လှဲ ခြင်း မပြု ရန်နှင့်လိုအပ်ပါက အပင်အောက်ခြေ၌သာ ရှင်းလင်း ခြင်းကို ဆောင်ရွက် သွားရန် ၊
- (၃) မြေနဲ့-ဗောဓိတစ်ထောင် လမ်းတစ်လျှောက်ရှိ သစ်ပင် ကြီးများကိုခုတ်လှဲခြင်းမပြုရန်၊ ပေ(၁၀၀/ ၂၀၀)စီခြား၍ ကုက္ကိုပင်များကို ထပ်မံဖြည့်စွက် စိုက်ပျိုးရန်နှင့် အခြားအရိပ်ရပင်များ အားလည်း ဖြည့်စွက်စိုက်ပျိုးသွားရန် ၊

(၄) ဗောဓိတစ်ထောင်လမ်းများတွင် အရိပ်ရအပင်များအပြင် ဇီးဖြူပင်များနှင့် ဇီးပင်များကို စိုက်ပျိုးသွားရန် ၊

(၅) မုံရွာ-ဗောဓိတစ်ထောင်လမ်းဘေးဝဲ-ယာတစ်လျှောက် သစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းရေးတို့ကို ပိုမို ကောင်းမွန်အောင် အလေးထားဆောင်ရွက်သွားရန် ၊

နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲ၏လမ်းညွှန်မှာကြားချက်နှင့်အညီ ဗောဓိတစ်ထောင် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လမ်းဘေးဝဲ-ယာ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းများကို စီမံချက်များရေးဆွဲ၍ ဆောင်ရွက်ခြင်း ၊ သတိပေး၊ ပညာပေးဆိုင်ဘုတ်များအား ချိတ်ဆွဲ၍ အသိပညာပေးခြင်း ၊ လိုအပ်သောနေရာများတွင် သစ်ပင်များ ဖြည့်စွက်စိုက်ပျိုးခြင်း၊ စိုက်ပျိုးပြီးအပင်များကို လိုအပ်သောပြုစုမှုများ(Treatment) ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊တည်ရှိနေသော အပင်များအားထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပေးခြင်းတို့ကို စဉ်ဆက်မပြတ် ဆောင်ရွက် လျက်ရှိပါသည် ။

(စ) အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများနှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းများအား နိုင်ငံကဏ္ဍအနေဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း သာမက နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့်လည်း အကျိုးတူပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ နိုင်ငံတကာ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ (NGOs) မှ သဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး စိတ်ဝင်စားသူများနှင့် ပူးပေါင်း၍ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးတွင် ညောင်ဦးမြို့နယ် ပျဉ်းမကာကွယ်တော ဒဟတ်စီးကာကွယ်တောနှင့် မကွေးတိုင်းဒေသကြီးတွင် ရေစကြိုမြို့နယ် ပခန်းကြီးကျေးရွာတို့တွင် အပူပိုင်းဒေသ သစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်း ၊ သီးနှံသစ်တောရောနှောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်းစသည့် စီမံချက်များ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည် ။

အပူပိုင်းဒေသ ဘက်စုံသုံးကျေးရွာထင်းစိုက်ခင်း လုပ်ငန်း စီမံကိန်းများအား အောက်ပါ အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိရန် ရည်ရွယ်၍ ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည် -

- (၁) စီမံကိန်းနယ်မြေရှိ ကျေးလက်ပြည်သူများခံစားနေရသည့် ထင်းလောင်စာ မလုံလောက်မှု ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းပေးခြင်းဖြင့် လူနေမှုအဆင့်အတန်း တိုးတက်လာစေရန် ၊
- (၂) ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေတိုးတက်လာခြင်းဖြင့် စားနပ်ရိက္ခာထုတ်လုပ်မှုနှင့် လူနေမှုအဆင့် အတန်းမြင့်မား ရေးကို အထောက်အကူ ပြုစေရန် ၊
- (၃) ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် ဘက်စုံသုံးထင်းစိုက်ခင်းများတည်ထောင်ခြင်း၊အုပ်ချုပ်ခြင်းတို့တွင် ဒေသခံပြည်သူများပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်လာစေရန် ၊
- (၄) ဒေသခံပြည်သူများမှမိမိနေထိုင်ရာသဘာဝဝန်းကျင် ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းများတွင် အသိတရား တိုးတက်များပြားလာစေရန် ၊
- (၅) ထင်းနှင့်ဇီဝလောင်စာထောက်ပံ့နိုင်မှုကို တိုးတက်လာစေရန်နှင့် ထင်းသုံးစွဲမှုကို လျော့ချနိုင်စေခြင်းဖြင့်လိုအပ်မှုနှင့်သုံးစွဲမှုတို့ညီမျှစေခြင်းဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးအား ရေရှည်အကျိုး သက်ရောက်မှုရှိ စေရန် ။

အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနသည် နိုင်ငံတကာနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် လျက်ရှိသည့် မြန်မာနိုင်ငံ အပူပိုင်းဒေသသစ်တော စိုက်ခင်းတည်ထောင်ခြင်း ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစီမံကိန်း

(Afforestation Project in the Dry Zone of the Union of Myanmar)ကို ညောင်ဦး ခရိုင်တွင် ဆက်လက် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

စဉ်	အဖွဲ့အစည်း	စီမံကိန်း ကာလ	စီမံကိန်းဧရိယာ	စိုက်ခင်းဧက
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)	(၅)
၁။	YOMIURI Shinburn	၁၉၉၆-၁၉၉၇မှ ၁၉၉၉-၂၀၀၀	ညောင်ဦးမြို့နယ်	၁၂၀၀
၂။	JIFPRO(I)	၁၉၉၇-၁၉၉၈မှ ၁၉၉၉-၂၀၀၀	ညောင်ဦးမြို့နယ်	၈၅၇
၃။	JIFPRO(II)	၁၉၉၇-၉၈မှ ၂၀၀၀-၂၀၀၁	ညောင်ဦးမြို့နယ်	၁၁၁၀
၄။	JIFPRO(III)	၂၀၀၀-၂၀၀၁မှ ၂၀၀၂-၂၀၀၃	ညောင်ဦးမြို့နယ်	၇၅၀
၅။	OISCA	၁၉၉၉-၂၀၀၀မှ ၂၀၀၁-၂၀၀၂	ရေစကြိုမြို့နယ်	၆၀၀
၆။	KOICA(I)	၁၉၉၈-၉၉မှ ၀၀-၀၁	ညောင်ဦးမြို့နယ်	၃၀၀
၇။	KOICA(II)	၂၀၀၄-၂၀၀၅	ညောင်ဦးမြို့နယ်	၈၁၅
၈။	JICA(I)	၂၀၀၃-၂၀၀၄	ညောင်ဦးမြို့နယ်	၅၉၉.၂၁
၉။	JICA(II)	၂၀၀၅-၂၀၀၆	ညောင်ဦးမြို့နယ်	၁၁၇၁.၁
၁၀။	JICA(III)	၂၀၀၆-၂၀၀၇	ညောင်ဦးမြို့နယ်	၉၈၇.၁၇
၁၁။	JICA(IV)	၂၀၀၇-၂၀၀၈	ညောင်ဦးမြို့နယ်	၁၀၄၁.၀၄
၁၂။	*JICA(V)	၂၀၀၈-၂၀၀၉	ညောင်ဦးမြို့နယ်	-
၁၃။	KOICA(III)	၂၀၀၉-၂၀၁၁	ညောင်ဦးမြို့နယ်	၃၇၀.၆၆၅
စုစုပေါင်း				၉၈၀၁.၁၈၅

*JICA(V) စီမံကိန်းတွင် သစ်တောစိုက်ခင်း သစ်စိုက်ပျိုး ခြင်းမပြုပဲ ယခင်နှစ် JICA စိုက်ခင်း ဧကများအား သေပင်ဖာထေးခြင်း၊ မီးကာကွယ်ခြင်းစသောထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများကိုသာ ဆောင် ရွက် သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ ။

(ဆ) ထင်းအစားအခြားလောင်စာသုံး စံပြုကျေးရွာများထူထောင်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းဒေသရှိ သစ်တောများပြုန်းတီးမှုကိုဖြစ်စေသော အကြောင်းအချက်များ တွင် ထင်းလောင်စာသုံးစွဲမှုသည် အရေးပါသောအခန်းမှပါဝင်နေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ လူဦးရေ၏ ၇၅%ကျော်မှာထင်းကိုအဓိကထားသုံးစွဲသူများဖြစ်သည်။ ထင်းမီးသွေးကို သုံးစွဲခြင်းသည် မိရိုးဖလာ ကျင့်သုံးလာသည့်ခလေးဖြစ်ပါသည်။ ထင်း၊ မီးသွေးသုံးစွဲခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဆိုးကျိုးများ ကို သိရှိသော်လည်း ရိုးစွဲနေသော အစဉ်အလာတစ်ခုကို အချိန်ကာလတိုအတွင်း ပြောင်းလဲရန်

မဖြစ်နိုင်ချေ။ သို့သော် ယခုနှစ်အတိုင်းသာ ဆက်လက်သုံးစွဲသွားပါက (သို့မဟုတ်)မလျော့ချနိုင်ပါက မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းဒေသသည် မကြာမီအချိန်အတွင်း သဲကန္တာရအသွင်သို့ ကူးပြောင်းသွားနိုင် ပေမည်။ ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်းအားမရှိသောသဲကန္တာရအသွင်သို့ ကူးပြောင်းသွား သည့်အချိန်တွင်မှ ပြန်လည်၍သစ်တောသစ်ပင်များကိုတည်ထောင်စိုက်ပျိုးမည်ဆိုပါကလွယ်ကူမည်မဟုတ်ပေ။ ထိုသို့ အခြေအနေများကိုရှောင်ရှားနိုင်ရန်အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီး ဌာနသည်ပြည်သူများ အားပြုလုပ်တစ်ခုအဖြစ် ထင်းအစားအခြားလောင်စာသုံးစွဲသည့်စံပြုကျေးရွာများ တည်ထောင်ခြင်း လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

စံပြုကျေးရွာများကိုတည်ထောင်ပေးခြင်းအားဖြင့် ၎င်းတို့ဒေသမှထွက်ရှိသော လယ်ယာထွက် စိုက်စွန့်ပစ္စည်းများကိုအသုံးပြုလာခြင်း၊ ထင်းလောင်စာသုံးစွဲမှုပမာဏကိုလျော့ချနိုင်မည့် စွမ်းအား မြှင့်မီးဖိုများကို ရွာလုံးကျွတ်သုံးစွဲစေခြင်း၊စပါးခွဲမီးဖိုများကိုအသုံးပြုခြင်းမိမိတို့၏ခြံစည်းရိုး၊ ရွာစည်း ရိုး၊ ယာစည်းရိုးတွင်ရှိသောထင်းပင်များကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိသစ်တောများကို အနား ပေးနိုင်ခြင်း၊မိမိတို့၏အသိဖြင့်တစ်ပိုင်တစ်နိုင်ထင်းစိုက်ခင်းများကိုတည်ထောင်ခြင်းကိုဌာန၏ ကူညီ ပံ့ပိုးမှုဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့်ဌာန၏ လုပ်ငန်းများတွင် ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်လာနိုင်ပေသည်။ ထင်းအစားအခြားလောင်စာကို သုံးစွဲခြင်းဖြင့်ရရှိလာသည့် အကျိုးကျေးဇူးများကို အနီးဝန်းကျင်ရှိ ကျေးရွာများသို့ အသိပညာ ပေးပြန့်ဖြူးပေးခြင်းဖြင့် ထင်းသုံးစွဲမှုကို များစွာလျော့ချလာနိုင်ပြီး အနီး ဝန်းကျင်ရှိ သစ်တောများပေါ်မှီခိုမှုကို များစွာ လျော့နည်းသွားစေမည်ဖြစ်ပါသည်။အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနအနေဖြင့် စံပြုကျေးရွာများအစဉ်တည်တံ့နိုင်ရန် စွမ်းအားမြှင့်မီးဖိုများ နှင့်စပါးခွဲမီးဖိုများကိုအခမဲ့ဖြန့်ဖြူးပေးခြင်းစသည့် ပံ့ပိုးကူညီမှုများကို ဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိပါသည်။

(၂၀၀၁-၀၇ခုနှစ်အထိ)ထင်းအစားအခြားလောင်စာ သုံးစွဲသည့် စံပြုကျေးရွာပေါင်း(၁၈၂)ရွာကို တည်ထောင်နိုင်ခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ ဆက်လက်၍ (၂၀၀၇-၀၈မှ ၂၀၁၀-၁၁ခုနှစ်အထိ) စံပြုကျေးရွာ (၁၄၀) ရွာ ကို တည်ထောင်ရန် စီမံချက်များ ချမှတ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

၈။ ပြည်သူများ၏ အခန်းကဏ္ဍ

သစ်တောမူဝါဒ ၊ သစ်တောဥပဒေနှင့် သစ်တောသစ်ပင် ဖုံးလွှမ်း ခြင်း၏ အကျိုးတရားများနှင့် ပတ်သက်၍ ပြည်သူများ၏ အသိပညာကို မြှင့်တင်ပေးရန်နှင့် သစ်တောကာကွယ်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ပြုစုပျိုးထောင်ခြင်း လုပ်ငန်းများ တွင် ပုဂ္ဂလိကနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို မြှင့်တင်ပေးရန် လိုအပ်သကဲ့သို့ သစ်တော များကို ဌာနနှင့်ပြည်သူပူးတွဲစီမံအုပ်ချုပ်သည့်စနစ် (Partnership approach) ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန်လည်း ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

သက်ရှိလူသားများသည် ၎င်းတို့ အသက်ရှင်သန်နိုင်ရေးအတွက် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ သစ်တောသစ်ပင်များပေါ် တွင် တနည်းမဟုတ်တနည်းဖြင့် မှီခိုအားထားနေရသည်။ သစ်တောသစ်ပင်များသည် လူတို့၏လိုအပ်ချက်များကို တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေထောက်ပံ့ပေးနေမြဲဖြစ်ပါသည်။ထိုသို့အဘက်ဘက်မှ လူတို့၏လိုအပ်ချက်ကို အငြို့ အငြင်ကင်းစွာ ထောက်ပံ့ပေးနေသောသစ်တောများကို အဓိကထိခိုက်ပျက်စီးစေသော အကြောင်းတစ်ရပ်မှာလည်း လူသားများပင် ဖြစ်နေလေသည်။ သာဓကအဖြစ်တင်ပြရလျှင် -

လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းတစ်ထောင်ခန့်ကာလ။ အညာဒေသ၏တစ်ခုတည်းသောဌာနီပုဂံရွှေပြည်၊ ပုဂံ နေပြည်တော်တွင် မြန်မာမင်းဆက်တို့ (၅၅)ဆက်မျှအုပ်စိုးသွားခဲ့သည်။ ပုဂံမြို့စတင်တည်ထောင်ခဲ့သူများသည် သရေ ခေတ္တရာမြို့ပျက်မှ ထွက်ခွာလာခဲ့ကြသူများဖြစ်ရာ ရေကြည်ရာမြက်နုရာကို ရှာဖွေကြမည်မှာ ဓမ္မတာပင် ဖြစ်ပါသည်။

ထိုအချိန်က ပုဂံရွှေမြို့တော်ကြီးသည် သစ်တောသစ်ပင်များနှင့်စိမ်းလန်းစိုပြည်ခဲ့သည်။ စိမ့်ရေစမ်းရေတို့က လိုအပ်သော ရေသယံဇာတကို အလုံအလောက်ပေးခဲ့သည်။ ။

ပုဂံမြို့တော်၏မြောက်ဘက်၌ ရွှေချောင်းစီးဆင်းရာအဝတွင်ဝက်ကြီးအင်းဟု ထင်ရှားသောအရပ်ဒေသ တည်ရှိ ခဲ့ပေသည်။ ရေမိုးစွတ်စိုရာ အရပ်ပင် ဖြစ်ဖွယ်ရှိပေသည်။ တောင်ဘက်တွင် ရေအိုးစင်ချောင်း စီးဆင်းပေသည်။ ။ ထိုချောင်းမကြီး နှစ်သွယ်ကြားတွင် မြင်းကပါချောင်း လည်း ရှိပေသည်။ ။ ရှေးရှေးအခါက မိုးရေမပြတ်ရှိပေလိမ့်မည် အကြောင်း ကို ကျန်စစ်သားမင်း ၏ အမိန့်တော်ပြန်တမ်း(မွန်)ကျောက်စာတွင် -

“အရှင်သီရိတြိဘုဝနာဒိတျဓမ္မရာဇာမင်းအုပ်စိုးသောကာလတွင် မှို၊ မျှစ်၊ ပန်း၊ သစ်သီး အများတို့ ပေါများကြကုန်၏။ ဥတုအားလုံးတို့သည်လည်း မိမိတို့ကာလကို မလွန်မြောက်ကုန်။ အားလုံးသောတိုင်း နိုင်ငံကြီးတွင်လည်း မိုးအကြိမ် ၁၂၀ ရွာ၏။ အလုံးစုံသောကာလ စပါးဖြင့် ပြည့်စုံ၏” ဟုစသည်ဖြင့် ပါရှိရာ ကျန်စစ်မင်းကြီးလက်ထက်အခြေအနေမှာဤအတိုင်းဖြစ်၍သာ ဤသို့ ရေးသားခြင်းဖြစ်ဖွယ်ရှိလေသည်။ ထိုခေတ်က ပုဂံတစ်ဝိုက်တွင် မျှစ် ၊ ပန်း ၊ သစ်သီးပေါများသော လယ်ခင်း ၊ ယာခင်း ၊ သစ်တော ၊ ဝါးတောများ ရှိမည်ကို လည်းကောင်း၊ ရက်ပေါင်း (၁၂၀)ခန့်ရှိသော မိုးလေးလ ရာသီဥတု၌ မိုးအကြိမ် (၁၂၀)ရွာသည်ဟုဆိုသဖြင့် ပျမ်းမျှအားဖြင့် တစ်နေ့တစ်ကြိမ်မျှခန့်ပင် မိုးရွာမည်ဟုပင် ချင့်ချိန်မှန်းဆနိုင်သည်။ အလုံးစုံသောကာလ၌ စပါးနှင့်ပြည့်၏ ဆိုသဖြင့် တစ်နှစ်ပတ်လုံး သီးထပ်စိုက်ပျိုးနိုင်သည်ကိုလည်း ထောက်ရှု သိရှိနိုင်ပေသည်။ ဤသို့ဆိုလျှင် ပုဂံဒေသသည် ရေမရှားဘဲ ကောင်းမွန်စွာ စိုက်ပျိုးနိုင်၍ ရာသီဥတုလည်း ယခုအခါထက်များစွာ သမမျှတဖွယ်ရှိလေသည်။ ထို့ပြင် ပုဂံပြည်နရပတိစည်သူမင်းကြီးလက်ထက် ပေါင်းလောင်ရှင်မဟာကဿပသည် သက္ကရာဇ် (၅၆၅)တွင် ဗောဓိဝင်ဋီကာကျမ်းကို ရေးသားခဲ့ရာ နိဂုံးတွင် -

“ပုကာမ်ပြည်အပါး ကျဆင်းသော မြစ်ချောင်းတို့မှာလည်း မတိမ်မကော ပြန်ပြောကျယ်ဝန်း သည့်အပြင် ရေလည်း ချိုမြိန်လှ၏။ ဆိပ်ကမ်းလည်းသာယာ၍ ရေချိုးရေခပ်ကုန်သော ယောက်ျား မိန်းမတို့ဖြင့် ပြည့်၏။ လယ်၊ ယာ၊ မြစ်ကန်၊ ဥယျာဉ်တို့မှ ပေါ်ထွက်သော ပစ္စည်းတို့ဖြင့် ပြည့်စုံ၏။” ဖွဲ့ဆိုထားသည်ကို ထောက်ချင့်ခြင်းအားဖြင့် ပုဂံပြည်ကြီး မည်မျှသာယာစိမ်းလန်းခဲ့သည်ကို ခန့်မှန်းသိရှိနိုင်သည်။ ။

ဤမျှသာယာခဲ့သော စိမ်းလန်းခဲ့သော ပုဂံပြည်သည် နှစ်ပေါင်း တစ်ထောင်ကျော်ကာလအတွင်း တိုးတက်လာသော လူဦးရေနှင့်မတန်မဆ စည်းကမ်းမဲ့ ထုတ်လုပ်ခဲ့မှုတို့ကြောင့် တောလည်းပြုန်းကာ ရေလည်းခမ်းခဲ့ရပြီဖြစ်ပေသည်။ ။ လူသားများသည် မိမိတို့လိုအပ်သောဦးတည်ထားပြီး မိမိတို့အပြုအမူအတွက် မည်သို့အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိမည်ကိုထည့်သွင်းစဉ်းစားခဲ့ခြင်းမရှိ။ လက်တစ်ဖြစ်အချိန်အတွင်းအပင်တစ်ပင်ကိုခုတ်လဲခဲ့သည်။ တောတစ်တောကုန်ခဲ့သည်။ ထိုတောကို မူလအခြေအနေ အတိုင်း ပြန်လည်ရရှိရန် အချိန်မည်မျှလိုမည်နည်း။ မည်မျှထိရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပြုရမည်နည်း။ အချိန်တိုအတွင်း ပြန်လည်မရရှိနိုင်သည်ကား အမှန်ပင်။ ထိုအချက်ကို လူသားများ၏ စိတ်တွင် စွဲမြဲသောအသိထားရှိခဲ့ပါက သစ်တောများ ဤမျှလောက် ပျက်စီးခဲ့မည်မဟုတ်ပေ။ ပျက်ပြီးမှ ပြန်လည် ဖြည့်ဆည်းရခြင်းထက် မပျက်ခင်ကြိုတင် ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းခဲ့ပါလျှင် ယနေ့ခေတ်အခါကဲ့သို့ ရေခန်းခြောက်ခြင်း ၊ မြေဆီလွှာ တိုက်စားခြင်းကြောင့် မြေဆီမြေနှစ်များ ဆုံးရှုံးခြင်း၊ ရောဂါဘယ ထူပြောလာခြင်း၊ ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်လာခြင်း စသည့် သဘာဝဘေးဆိုးများ ကျရောက်နိုင်မည် မဟုတ်ချေ။ ။

(က) ပြည်သူများသို့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ အသိပညာပေးခြင်း

သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုသည်မှာ လူတို့ဝန်းကျင်ရှိ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာများဖြစ်သည့် မြေဆီလွှာ၊ ရေ၊ လေထု၊ ရာသီဥတု အသံ ၊ အနံ့ ၊ အရသာစသည်များ ၊ တိရစ္ဆာန် နှင့် အပင်တို့၏ ဇီဝဗေဒဆိုင်ရာ အချက်အလက်များနှင့် သမိုင်း ၊ ယဉ်ကျေးမှု ၊ လူမှုရေးနှင့် အနုပညာဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ

အားလုံးကိုဆိုလိုပါသည်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် သဘာဝသယံဇာတ အရင်းအမြစ်(Natural Resources) များစွာရှိသည့်အနက် ပြန်လည်ပြုစု ထိန်းသိမ်းခြင်းဖြင့် အချိန်တို ကာလအတွင်း အသစ်ပြန်လည် ဖြစ်ထွန်းနိုင်သော သယံဇာတအရင်းအမြစ်များ (Renewable Resources)နှင့် အသစ်ပြန်လည် မဖြစ်ထွန်းနိုင်သော သယံဇာတအရင်းအမြစ်များ (Non - renewable Resources) များဟူ၍ နှစ်မျိုးနှစ်စားခွဲခြားနိုင်သည်။သစ်တောများသည် အသစ်ပြန်လည်ဖြစ်ထွန်းနိုင်သောသယံဇာတများ ဖြစ်ပြီး၊ ရေနံ၊ သတ္တုများသည် အသစ်ပြန်လည်မဖြစ်ထွန်းနိုင်သောသယံဇာတများဟူ၍ဖြစ်သည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဆိုသည်မှာ ရေ၊ မြေ၊ လေ၊ သစ်တော၊ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်၊ သစ်ပင်၊ ရေနေသတ္တဝါ စသည်တို့ကို ပျက်စီးယိုယွင်းမှုမဖြစ်စေရန် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အသစ်ပြန်လည် ဖြစ်ထွန်းနိုင်သော သယံဇာတ အရင်းအမြစ်များကို နည်းလမ်း နှစ်သွယ်ဖြစ်သော ဒေသမျိုးရင်းများ ထိန်းသိမ်းခြင်း (In-situ Conservation) နှင့် အခြားဒေသ မျိုးရင်းများ ထိန်းသိမ်းခြင်း (Ex- situ Conservation) တို့ဖြင့် စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ် ထိန်းသိမ်း ခဲ့ကြပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရှေးဦးစွာ မိမိပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက် ပျက်စီးစေသော အကြောင်းတရားများကို အများပြည်သူများသိရှိအောင် ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါ သည်။သတ်မှတ်ထုတ်ပြန်ထားသည့်“သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိုထိခိုက်ပျက်စီးစေသော အကြောင်း တရားများ” မှာ-

- (၁) သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ် (Natural Disasters) များ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း ၊
- (၂) ဒေသခံပြည်သူများ၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအသိနှင့် ဗဟုသုတနည်းပါးခြင်း၊ ပူးပေါင်း ပါဝင်မှု အားနည်းခြင်း ၊
- (၃) ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစနစ် ကျင့်သုံးခြင်း ၊
- (၄) ကျောက်မျက်ရတနာနှင့် အခြားဓါတ် သတ္တုများကို တရားမဝင်တူးဖော်ခြင်း၊ ရေရှည်တည်တံ့စွာ ထုတ်ယူသုံးစွဲရေးမူဝါဒနှင့် ညီညွတ်မှုမရှိဘဲစည်းကမ်းမဲ့တူးဖော်ခြင်း၊ မှားယွင်းသော နည်းစနစ် များကျင့်သုံးခြင်း ၊
- (၅) သစ်နှင့် သစ်တောထွက် ပစ္စည်းများကို တရားမဝင် ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်း ၊
- (၆) ရေဝေရေလဲဒေသများ ထိန်းသိမ်းမှုအားနည်းခြင်း ၊
- (၇) လူသားနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်စေနိုင်သော ပင်လယ်ရပ်ခြားမှ စိုက်ပျိုးရေးသီးနှံ များကို ပြည်တွင်းသို့ တင်သွင်း စိုက်ပျိုးမွေးမြူခြင်း ၊
- (၈) မြစ်ချောင်း အင်အိုင်များအတွင်း ရွှေနှင့်အခြားဓါတ်သတ္တုများတူးဖော်ခြင်း၊ အဆိပ်ချ ငါးဖမ်း ခြင်းနှင့် ဓါတုစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများစွန့်ပစ်စုပုံခြင်း ၊
- (၉) တောမီး လောင်ကျွမ်းခြင်း အပေါ်ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်မှုမရှိခြင်း ၊
- (၁၀) သဘာဝအပင်များနှင့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များကိုတရားမဝင် စီးပွားဖြစ်ထုတ်ယူရောင်းချခြင်း နှင့် အမဲလိုက်ခြင်း ၊
- (၁၁) အပူပိုင်းဒေသရှိ သဘာဝတောကျန်များအားထိန်းသိမ်းရန် အားနည်းခြင်း ၊

(၁၂) မြို့ရွာနှင့် စက်ရုံအလုပ်ရုံများမှ အသုံးပြုပြီးသော စွန့်ပစ်ရေဆိုးများ ၊ ဓါတုစွန့်ပစ် ပစ္စည်းများနှင့် အမှိုက် များကို စနစ်တကျ စွန့်ပစ်မှုမရှိခြင်း ၊

(၁၃) စီးပွားရေး ၊ ကျန်းမာရေး ၊ ပညာရေး ၊ လူမှုရေး အဆင့်အတန်း တိုးတက်မြင့်မားမှုနည်းပါးခြင်း ၊

(၁၄) စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းများ၌ ဓါတုဓါတ်မြေဩဇာ၊ ပိုးသတ်ဆေးနှင့် ပေါင်းသတ်ဆေးများ အလွန်အကျွံ သုံးစွဲခြင်း - စသည့်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

သဘာဝဝန်းကျင်အတွင်း အပင်လောကနှင့် သတ္တဝါလောကတို့သည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခုအပြန်အလှန် ဆက်စပ် ဖြစ် တည်လျက်ရှိပါသည်။ ထို့သို့အပြန်အလှန် ဆက်စပ် ဖြစ်တည် နေထိုင်မှု ဂေဟစနစ် (Ecosystem) အတွင်း အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုခုသည် ပြောင်းလဲပျက်စီးသွားပါက ကျန်သော အစိတ်အပိုင်းများကိုလည်း ထိခိုက်စေမည်။ ဥပမာ-သတ္တဝါများစားသုံးနေသော အစိမ်းရောင်ရှိသည့် အပင်များလျော့နည်း ပျောက်ကွယ်သွားပါက ဂေဟစနစ် အတွင်းရှိ အစာကွင်းဆက် (Food Chain) ပျက်စီးသွားပြီး ၎င်းတို့ကို မှီခိုနေသော သတ္တဝါများလည်းလျော့နည်းပျောက်ကွယ်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

အကျိုးဆက်အနေဖြင့် သဘာဝချိန်ခွင်လျှာ (Natural Equilibrium) ပျက်ယွင်းသွားကာ လူသားတို့အား ကြီးစွာသောခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ရပ်ဖြစ်လာမည်။ ဤသို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို လူသားတို့အလွန်အကျွံ နှောင့်ယှက် ဖျက်ဆီးမှုများကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ပျက်ယွင်းခြင်း၏ နောက်ကွယ်တွင် အလုံးစုံပျက်သုဉ်းခြင်း သာရှိသည်။ ဤအဖြစ်ဆိုးမျိုးမဖြစ်အောင် ကာကွယ်ရန်၊ ထိန်းသိမ်းရန်မှာ လက်မတင်ကလေးမနှောင်းသောအချိန်သို့ ရောက်ရှိနေပါသည်။ မည်သူတွင် တာဝန်ရှိသည် မည်သူတို့လုပ်ရမည်ဟု ခွဲခြားမနေပဲ လူသားအားလုံး၏ တာဝန်ဖြစ်သည် ဟူသော အသိကို စွဲမြဲမှတ်ယူလျက် ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

သစ်တောသစ်ပင်များကို စည်းကမ်းမဲ့ ခုတ်လှဲခြင်း ကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသော နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးတစ်ရပ်မှာ လေထုညစ်ညမ်းစေခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဖြစ်ပေါ်စေသော အကြောင်းများစွာ ရှိသည့်အနက် အဓိကအားဖြင့် လူနှင့် သဘာဝအလျောက်ဖြစ်ပွားခြင်းဟု နှစ်ပိုင်းရှိသည်။ သဘာဝအလျောက်ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို လူသားတို့ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန်မလွယ်ကူပေ။ သို့သော် လူသားတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော လေထုညစ်ညမ်းမှုကိုမူ လူသားတို့ပြန်လည် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ရှိပါသည်။ လူတို့ကြောင့်လေထုညစ်ညမ်းမှုဖြစ်ရသည့် အကြောင်းများမှာ

- ရုပ်ကြွင်းလောင်စာများ ဖြစ်သော ကျောက်မီးသွေး၊ ရေနံနှင့် ထင်းမီးသွေးအသုံးပြုမှုများ ပြားလွန်းခြင်း ၊
- ရွှေပြောင်းတောင်ယာစိုက်ပျိုးရန်အတွက် သစ်တော များကို ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းခြင်း ၊
- မော်တော်ယာဉ်၊ လျှပ်စစ်ဓါတ်အားပေးစက်များ ၊ လူသုံးကုန်ပစ္စည်းများ ၊ ပို့ဆောင် ဆက်သွယ်ရေးယာဉ်များ စသည်တို့မှ ထွက်ပေါ်လာသော ဓါတ်ငွေ့များနှင့် မီးခိုးများ ၊ ကြပ်ခိုးနှင့် ဒြပ်မှုန်များ ပတ်ဝန်းကျင် လေထုတွင် ထူထပ်များပြားလာခြင်း ၊
- ၎င်းတို့အား အသုံးချမီးရှို့ရာမှ ထွက်လာသော ဓါတ်ငွေ့များနှင့် ပြာများ ၊ ကျောက်မီးသွေးမှုန်များ ၊ ကြပ်ခိုးများ လေထဲတွင် မျောပါယုံ လွင့်ခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

လေထုညစ်ညမ်းမှုကို လျော့ချနိုင်ရန် လျှပ်စစ်ဓါတ်အား ချွေတာခြင်း၊ လောင်စာဆီသုံးစွဲမှု လျော့ချခြင်း ၊ လေထုထဲမှ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်ကို ပြန်လည်စုပ်ယူနိုင်သော သစ်တောသစ်ပင်များကို ပြုစု

တည်ထောင်ခြင်းဖြင့် ကမ္ဘာမြေအားပြန်လည်စိမ်းလန်းစေမည်ဖြစ်ပါသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် သန့်ရှင်းသောလေကိုရှုရှိုက်နိုင်ပြီး အက်ဆစ်မိုးရွာသွန်းခြင်းကို လျော့ပါးစေကာသန့်ရှင်းသော လေထုကို ပြန်လည်ရရှိမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ခ) သစ်တောများပြုန်းတီးခြင်း၏အကျိုးသက်ရောက်မှုများ

မြစ်ချောင်း ၊ အင်းအိုင်များတွင် အက်ဆစ် ဖြစ်ထွန်းမှု များလာပါက မှီတင်းနေထိုင်သော ကုန်းနေရေနေသတ္တဝါ တို့အားအန္တရာယ်ဖြစ်စေ၍ ထိခိုက်ပျက်စီးစေနိုင်ပါသည်။ သစ်တောများရှိ သစ်ပင်များသည် လေထဲတွင် မျောပါလာသည့် အက်ဆစ်ဖြစ်ထွန်းစေသော မြို့မှုန်ဒြပ်မှုန်များ ကျရောက်သဖြင့် ဧရိယာကျယ်ပြန့်စွာ တဖြည်းဖြည်းခြောက်သွေ့သေဆုံးခြင်း၊ မြေဆီလွှာတွင်ရှိ မြေဩဇာများကို အက်ဆစ်များမှ ချေဖျက်သဖြင့် သစ်ပင်များ အာဟာရခေါင်းပါးလာပြီး ရွက်အုပ် များ တဖြည်းဖြည်းကျပါးလာကာနောက်ဆုံးတွင် အပင်ရောဂါများ ကျရောက်၍ အပင်များ သေကြေ ပျက်စီးကာ သစ်တောများဆုံးရှုံးမှုကို ဖြစ်စေပါသည်။ သစ်တောများသည် ထုတ်လုပ်စွမ်းအား ကျဆင်း လာကာ တောများ၏ အဆင့်အတန်းများ ပြောင်းလဲသွားနိုင်သည်။ မြေဆီလွှာများမှာလည်း စိုက်ပျိုး ရန် မသင့်တော်သောမြေအဖြစ်သို့ပြောင်းလဲသွားမည်ဖြစ်သည်။လေထုညစ်ညမ်းမှုကြောင့် လူသား များတွင် အသက်ရှူလမ်းကြောင်းဆိုင်ရာ ပြဿနာတစ်ရပ်ဖြစ်သော ပန်းနာရင်ကျပ်ရောဂါ၊ အဆုတ် ရောဂါနှင့် ခဲဆိပ်သင့်သည့် ဝေဒနာတို့ကို ခံစားကြရမည် ဖြစ်သည်။

(ဂ) သဲကန္တာရဖြစ်ထွန်းခြင်း(Desertification)

သဲကန္တာရဖြစ်ထွန်းခြင်းဆိုသည်မှာ အပူပိုင်းဒေသ ၊ တစ်ဝက်တစ်ပျက် အပူပိုင်းဒေသနှင့်ပူပြင်း ခြောက်သွေ့၍တစ်ဝက်တစ်ပျက်စိုစွက်သောဧရိယာများတွင် ရာသီဥတုပြင်ထန်းဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲ ခြင်းနှင့်လူသားတို့၏အမျိုးမျိုးသော မြေအသုံးချမှုလုပ်ရပ်များကြောင့် မြေအဆင့်အတန်း နိမ့်ကျ လာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မြေအဆင့်အတန်းနိမ့်ကျလာခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းအရင်းမှာ လူဦးရေ အဆမတန်တိုးပွားလာခြင်း၊ စိုက်ပျိုးမြေတိုးချဲ့လာခြင်း၊ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာများချဲ့ထွင် လုပ်ကိုင် ခြင်း၊ ထင်း/မီးသွေးစည်းကမ်းမဲ့ခုတ်ယူခြင်း၊ တရားမဝင်သစ်ထုတ်ယူခြင်း ၊ မြို့ပြများတိုးချဲ့လာခြင်း၊ စက်ရုံများတည်ဆောက်လာခြင်းနှင့်သတ္တုတူးဖော်ခြင်းတို့ကြောင့် သဘာဝတောများပျက်စီးလာပြီး အကျိုးဆက်အနေဖြင့်ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အဆင့်အတန်းများလျော့နည်းပျက်စီးလာခြင်း၊ မြေဆီ လွှာပျက်ဆီးလာခြင်း ၊ မြေဆီလွှာပျက်ဆီးနိမ့်ကျလာခြင်း ၊ ရေထိန်းသိမ်းနိုင်မှု ပျက်စီးလာခြင်း ၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများဆုံးရှုံး ခြင်းတို့ဖြစ်ပေါ်လာရပါသည်။

ထိုအကျိုးဆက်များကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း အပူပိုင်းဒေသတွင် မိုးခေါင်ခြောက်သွေ့မှု ရက် ကြာရှည်လာခြင်း ၊ ရေရှားပါးခြင်း ၊ အပူချိန်မြင့်မားခြင်း ပြဿနာများနှင့် ရင်ဆိုင်နေကြရပါ သည်။ထို့အပြင် အပူပိုင်းဒေသအတွင်း သဘာဝအလျောက်ပေါက်ရောက်သောသစ်တော သစ်ပင် များနည်းပါး သဖြင့် မတ်လနှင့်ဧပြီလများတွင် တိုက်ခတ်လေ့ရှိသော လေပြင်းများကြောင့် မြေဆီလွှာ ဆုံးရှုံးမှုလည်းဖြစ် ပေါ်လာပြီး နှစ်ကာလကြာရှည်လာသောအခါ တဖြေးဖြေး သဲကန္တာရဖြစ်သို့ ကူးပြောင်းရောက်ရှိစေနိုင်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်သဲကန္တာရစစ်စစ်မရှိသော်လည်း အပူပိုင်းဒေသ ရှိ အချို့နေရာများတွင်သဲကန္တာရဆန်ဆန်မြေအဆင့်အတန်းနိမ့်ကျသဲကန္တာရဖြစ်ထွန်းနေမှုများဖြစ် ပေါ်လာသည်ကိုတွေ့ရှိနေရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအပူပိုင်းဒေသတွင် မြေအဆင့်အတန်းနိမ့်ကျကာ သဲကန္တာရဖြစ်သို့ မရောက်ရှိ စေရန်အတွက် နိုင်ငံတော်မှစီမံကိန်းများချမှတ်ပြီး သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန ၊ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန ၊ မွေးမြူရေးနှင့် ရေလုပ်ငန်းဝန်ကြီးဌာန ၊ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာန ၊ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနတို့မှ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ တိုးတက်လာစေရန် စီမံကိန်းများဖြင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ သဲကန္တာရဖြစ်ထွန်းမှုတိုက်ဖျက်ရန်အတွက် သဲကန္တာရဖြစ်ထွန်းမှုတိုက်ဖျက်ကွန်ဗင်းရှင်း (United Nations Convention to Combat Desertification ; UNCCD) သို့ ၁၉၉၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအဖြစ် ဝင်ရောက်ခဲ့ပါသည်။

ထို့အပြင် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနမှ ၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း ကိုးခရိုင် စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးစီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် အပူပိုင်း ဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနကို ဖွဲ့စည်းကာ စိုက်ခင်းများထူထောင်ခြင်း ၊ သဘာဝတောကျန် များထိန်းသိမ်းခြင်း ၊ ထင်းအစားအခြားလောင်စာအသုံးပြုရေးလုပ်ငန်းများ ၊ ရေရရှိရေးလုပ်ငန်းများ ကို နှစ်(၃၀)ဘက်စုံ စီမံကိန်းရေးဆွဲ၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

(ဃ) ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့်မိုးခေါင်ရေရှားပါးမှုဖြစ်စဉ်

၁၈-ရာစု အလယ်နောက်ပိုင်း စက်မှုတော်လှန်ရေးပေါ်ထွန်းလာပြီးနောက် စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ တဖြည်းဖြည်း တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာသည်နှင့်အညီ လူသားတို့၏နေထိုင်မှုပုံစံ(Life Style)သည် သိသိသာသာ သာတိုးတက်ပြောင်းလဲလာခဲ့ပါသည်။ ထို့ကဲ့သို့ လူနေမှုစနစ် တိုးတက်ပြောင်းလဲ လာခဲ့သည်နှင့်အမျှ လူသားများအတွက်ဖြည့်စည်းပေးနေရသည့် မြေတု ၊ ရေတု ၊ လေထုနှင့်တကွ သဘာဝ သယံဇာတများကို ထုတ်ယူသုံးစွဲမှုမှာလည်း တစ်ဆထက်တစ်ဆ ၊ တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် ပိုများများပြားလာခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် ကမ္ဘာ့လူဦးရေတိုးတက်လာသည်နှင့်အညီ ၎င်းတို့၏စားဝတ်နေရေးနှင့် လူနေမှုအဆင့်အတန်း တိုးမြှင့်လာစေရေးအတွက် သယံဇာတပစ္စည်းများကို အထိန်း အကွပ်မရှိ အလှုံ့ပယ်ထုတ်ယူသုံးစွဲလာခဲ့ကြပါသည်။ အချိန်ကြာမြင့်လာသည်နှင့်အမျှ ကမ္ဘာ့မြေကြီးနှင့် ကမ္ဘာ့ပတ်ဝန်းကျင်ဖွဲ့စည်းမှုများ၏ အပြန်အလှန် အကျိုးပြုမှုများသည်လည်း ယိုယွင်းပျက်စီးလျက်ရှိပါသည်။

ကမ္ဘာ့ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းမှု ပျက်စီးယိုယွင်းလာသည့်အခါ ကမ္ဘာကြီးသည် ယခင်ကထက် ပိုမိုပူနွေးလာခြင်း၊ မြေထု၊ ရေထု၊ လေထုများပိုမိုညစ်ညမ်းလာခြင်း၊ ကမ္ဘာ့အိုဇုန်းလွှာပျက်စီးယိုယွင်းလာခြင်းတို့ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ကမ္ဘာ့ရာသီဥတု မကြာခဏ ဖောက်ပြန်က သဘာဝအန္တရာယ်များ သိသိသာသာ တိုးပွားဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေကြရသည် ဖြစ်ပါသည်။

သဘာဝသယံဇာတများ ပျက်စီးပြုန်းတီးမှုတွင် သစ်တောပြုန်းတီးမှုမှာ တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ်ပိုမို တိုးမြှင့်လျက်ရှိပြီး ၁၉၉၀ပြည့်နှစ်မှ ၂၀၀၅ခုနှစ်အထိ တစ်နှစ်ပျမ်းမျှ ကမ္ဘာ့သစ်တောပျက်စီးမှုနှုန်းမှာ စတုရန်းကီလိုမီတာ ၈၃.၄၈ သန်းခန့်ရှိပါသည်။ သစ်တောများတည်ရှိနေခြင်းသည် ကမ္ဘာကြီး၏လေထုအတွင်းသို့ ကဏ္ဍအသီးသီးမှ ထုတ်လွှတ်လျက်ရှိသော ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်ဓါတ်ငွေ့၏ ၂၀ရာခိုင်နှုန်း ကို စုတ်ယူထားနိုင်သဖြင့် ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာမှုကိုလည်း အတိုင်းအတာတစ်ခုထိ ထိန်းကျောင်းပေးနိုင်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့သစ်တောများပျက်စီးပြုန်းတီးမှုသည် ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာမှုနှင့် အပြန်အလှန် ဆက်နွှယ်လျက်ရှိနေပြီး ရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှုကိုလည်း ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။

ကမ္ဘာပေါ်ရှိနိုင်ငံအချို့တွင် အပူချိန်သည်တစ်နေ့တစ်ခြားတိုးမြင့်လာခြင်း၊ မိုးရွာသွန်းမှုနည်းပါးလာခြင်း၊မိုးပြတ်သည့်ကာလရှည်ကြာလာခြင်း တို့ကြောင့် မိုးခေါင်ရေရှားဒေသများ များပြားဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပြီး သဲကန္တာရအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲမှုများဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိပါသည်။

မိုးခေါင်ရေရှားပါးမှုများဖြစ်ပေါ်လာပြီးအပူချိန်တိုးမြင့်လာခြင်းကြောင့်လယ်ယာစိုက်ပျိုးမြေများ တဖြေးဖြေးလျော့နည်းကာ ကမ္ဘာလူဦးရေအတွက် စားနပ်ရိက္ခာ မလုံလောက်ခြင်းများဖြင့် တွေ့ကြုံနေကြရပါသည်။

ကမ္ဘာရာသီဥတုဆိုးရွားစွာပြောင်းလဲလာနေမှုကြောင့် ကမ္ဘာပေါ်ရှိနိုင်ငံပေါင်း (၁၀၀)ခန့်တွင် လူဦးရေသန်း(၁၀၀၀)ခန့်မှာစိုက်ပျိုးမြေဆီလွှာများပျက်စီးမှုသဲကန္တာရများဖြစ်ထွန်းလာမှုနှင့်မိုးခေါင်ရေရှား ဒေသများ ဖြစ်ပေါ်မှုစသည့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ ကြုံတွေ့နေကြရပါသည်။ ထို့အပြင် ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာမှုကြောင့် ရေကောင်းရေသန့် ရရှိနိုင်မှုအခြေအနေမှာလည်း တစ်နှစ် ထက်တစ်နှစ် လျော့နည်းလာလျက်ရှိပါသည်။ ၁၉၈၇-ခုနှစ်မှ ၂၀၀၂-ခုနှစ်အတွင်းကမ္ဘာ့ရေကောင်းရေသန့်ရရှိမှု လျော့နည်းမှုပမာဏမှာ တစ်နှစ်လျှင်ပျမ်းမျှ ကုဗမီတာ(၃၈၀၀)ဘီလီယံခန့်ရှိပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ရေကောင်းရေသန့် လျော့နည်းမှုပမာဏမှာ တစ်နှစ်လျှင်ပျမ်းမျှကုဗမီတာ(၃၃)သန်း ကျော်ရှိပါသည်။

လူသတ္တဝါတို့ အသက်ရှင်နေထိုင်နိုင်ရန် ရေနှင့်လေသည်အရေးကြီးသော သဘာဝသယံဇာတများဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရေကောင်းရေသန့်များရှိမှုအခြေအနေယုတ်လျော့မသွားစေရန် ရေအရင်းအမြစ်များရရှိနိုင်မှုနှင့်သုံးစွဲမှုတစ်စုစုကို သတိပြု၍ ဆောင်ရွက်သွားရပါမည်။

(c) သစ်တောများကို ပြန်လည်တည်ထောင် ထိန်းသိမ်းခြင်း

ယနေ့ ကမ္ဘာ့သစ်တောများသည် ထုတ်လုပ်ခြင်း (Production)ထက် ထိန်းသိမ်းခြင်း (Conservation)ကိုဦးစားပေးရမည့်အခြေအနေသို့ရောက်ရှိနေပါသည်။ သို့သော် လုံးဝထိန်းသိမ်းခြင်းပြုပါကလည်း လူသားတို့၏ နေ့စဉ် နေထိုင်မှုဘဝတွင် အခက်အခဲများနှင့် ရင်ဆိုင်ရ မည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ပါ၍အကောင်းဆုံးသောနည်းလမ်းဖြင့် အဖြေရှာဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ သစ်တောများကိုထုတ်လည်းထုတ်၊ထိန်းလည်းထိန်းခြင်းကို ဆောင်ရွက်ရာတွင်လူသားများသည် မည်သည့်အပိုင်းမှပါဝင်မည်နည်း။ မိမိတို့၏ဝန်းကျင်ကို ရှေးယခင်ကကဲ့သို့ ပြန်လည် စိမ်းလန်းစိုပြည်လာရန်အတွက် အားထုတ်ကြိုးပမ်းမှုတွင်လူသားတို့၏ ဆောင်ရွက်မှုသည် မည်မျှအရေးပါကြောင်းကို ကောင်းစွာ သိရှိနားလည်သဘောပေါက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ သစ်တောသစ်ပင်များ၏ အကျိုးကျေးဇူးများကို သိရှိနားလည်ပြီးပြန်လည်စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပြည်သူများပါ ပါဝင်ဆောင်ရွက် နိုင်ရန် အတွက် နိုင်ငံတကာမှ ကြိုးပမ်းမှုအနေဖြင့် ကမ္ဘာ့သစ်ပင်စိုက် ပွဲတော် (World Festival of Trees day)ကို နှစ်စဉ် ဇွန်လ ၂၇ရက်နေ့ဟု ကုလသမဂ္ဂမှ သတ်မှတ်ပေးခဲ့ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပထမဆုံး သစ်ပင်စိုက်ပွဲတော်ကို ၁၉၅၄ ခုနှစ် ၊ ဇွန်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပပြုလုပ်နိုင်ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ကုလသမဂ္ဂရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာကွန်ဗင်းရှင်း (United Nations Framework on Climate Change – UNFCC) အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ၁၉၉၂ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၁ရက်နေ့တွင်လည်းကောင်း၊ ကျိုတို နောက်ဆက်တွဲစာချုပ် (Kyoto Protocol) ကို ၂၀၀၃ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၃ ရက်နေ့တွင်လည်းကောင်း ၊ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအဖွဲ့၏ သဘောတူခွင့်ပြုချက်ဖြင့် လက်မှတ်ရေးထိုး၍ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ ဖြစ်လာခဲ့ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတကာ၏ ပြန်လည်စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ ပြီဖြစ်ပါသည်။ ။

သစ်တောသစ်ပင်များသည် ဝန်းကျင်အပေါ် မည်သို့အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိသည်ကိုလူသားတို့ လက်ရှိ ရင်ဆိုင်နေရသည့် ပြဿနာတစ်ရပ်ဖြင့် ဥပမာပြုရလျှင် - အပင်များသည် ကမ္ဘာကြီး ပူနွေးမှု ဖြစ်စေသည့် ကာဗွန်ဒိုင် အောက်ဆိုဒ် ဓါတ်ငွေ့ကိုစုပ်ယူပြီး နေရောင်ခြည်၏ အကူ အညီဖြင့် အစာ ချက်လုပ်ရာတွင် ဇီဝဒြပ်ထု(Biomass) တစ်ဂရမ်ဖြစ်ရန် လေထုအတွင်းမှ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ် ၁.၆၃-ဂရမ် စုပ်ယူ အသုံးပြုရပါသည်။ သစ်တောစိုက်ခင်းတစ်ဧက၏ တစ်နှစ်ပျမ်းမျှ တိုးပွားနှုန်း Mean Annual Increment (MAI) သည် သစ်မျိုးကိုလိုက်၍ ၁.၅-ကုဗတန်မှ ၉.၄-ကုဗတန် ခန့်ရှိ သဖြင့် သစ်တောတစ်ဧက၏တစ်နှစ်အတွင်းထုထည်တိုးပွားနှုန်းသည် ၄-ကုဗတန် ရှိသည်ဟု ခန့်မှန်း တွက်ချက်နိုင်လျှင် ၊ သစ်ထုထည် ၄-ကုဗတန်သည် သစ်သားဒြပ်ထု ပမာဏ ၂.၈၄မက်ထရစ်တန်ခန့် နှင့် ညီမျှပြီး ကာဗွန်ပမာဏ ၁.၄၂ မက်ထရစ်တန် ခန့် ပါဝင်နိုင်ပါသည်။

တနည်းအားဖြင့် တစ်နှစ်အတွင်း သစ်သားဒြပ်ထု ၂.၈၄မက်ထရစ်တန်ဖြစ်ရန် သစ်ပင်များသည် လေထု အတွင်းမှ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်ပမာဏပေါင်း ၅.၂၁-မက်ထရစ်တန်ကို စုပ်ယူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း တွက်ချက်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာ့လူသားသန်းပေါင်း(၆၀၀၀)ကျော်သည် တစ်နှစ် လျှင် တစ်ဦးတစ်ပင်နှုန်းဖြင့်စိုက်ပျိုးခဲ့ပါက လေထုထဲမှလူတို့ကို ဆိုးကျိုးပေးသော ကာဗွန် ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်ဓါတ်ငွေ့ကို မည်မျှအထိ လျော့ချနိုင်မည်ကို တွက်ချက်သိရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည် ။

၁၉၉၀ပြည့်နှစ် နောက်ပိုင်းတွင် ဖန်လုံအိမ်ဓါတ်ငွေ့များ ထုတ်လွှတ်ခြင်းကို လျော့ချနိုင်ရန်ရောင်း ဝယ်ဖောက်ကားမည့် ကာဗွန်ပမာဏ (Carbon Credit)ကို စိုက်ပျိုး တည်ထောင်ထားပြီးသော စိုက်ခင်းများရှိ သစ်ပင်များ၏ ရွက်အုပ်ပမာဏအပေါ်အခြေခံ၍ တွက်ချက်နိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ တွက်ချက်ရရှိနိုင်သည့် ကာဗွန်ဓါတ် မက်ထရစ်တန် ပမာဏဖြင့် ရောင်းဝယ်နိုင်သော ဖန်လုံဓါတ်ငွေ့ တစ်မျိုး ဖြစ်သည့် ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်ဓါတ်ငွေ့ကို သန့်စင်ပေးနိုင်သည့် ထိုသစ်တောစိုက်ခင်း များကို ကာဗွန်စုပ်ယူသူများ (Carbon Sinks) ခေါ်တွင်ခဲ့ကြပါသည်။ သင့်တော်သည့် နေရာဒေသ များတွင်သစ်တောစိုက်ခင်းများကိုတည်ထောင်ပေးခြင်း၊သစ်ပင်များကိုနည်းမျိုးစုံဖြင့် တိုးချဲ့စိုက်ပျိုး ပေးခြင်းတို့သည် ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာမှုကိုလျော့ချထိန်းချုပ်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောသစ်ပင် များမှရရှိနိုင်သည့် ကာဗွန်ပမာဏကို ရောင်းချရန်စီစဉ်ဆောင်ရွက်နိုင်ပါက သစ်တော သစ်ပင်များ ကို ခုတ်လှဲရောင်းချခြင်းမပြုပဲထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရုံဖြင့် သစ်တောများကိုထိန်းသိမ်းနိုင်မည် ဖြစ် သကဲ့သို့ နိုင်ငံအတွက်လည်း နိုင်ငံခြားဝင်ငွေများကို ရရှိနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည် ။

ထို့အပြင်သစ်တောသစ်ပင်များကို မဖြစ်မနေစိုက်ပျိုး သင့်သော အခြားအကြောင်းအရင်း တစ်ရပ်မှာ သစ်တောသစ်ပင်များမှရရှိသောအကျိုးကျေးဇူးများကို မိမိတို့သာမကမိမိတို့၏ ရှေးရှေး မျိုးရိုးစဉ်ဆက်တိုးဘွားများ အသုံးပြုလာခဲ့ကြသကဲ့သို့ နောင်သားစဉ်မြေးဆက်တို့သည်လည်း ဆက် လက် အသုံးပြုနေကြမည် ဖြစ်ပါသည် ။ သို့ဖြစ်၍

၁။ ပထမရှေးဦးစွာစိုက်ပျိုးရမည့်တစ်ပင်မှာ မိမိတို့အားကျွေးမွေးစောင့်ရှောက်ခဲ့သည့်မိဘတိုးဘွား များ၏ သစ်တောသစ်ပင်များကို ထုတ်ယူသုံးစွဲခဲ့ခြင်းကို ပြန်လည်ပေးဆပ်သည့် “ကျေးဇူး ဆပ်ခြင်း” သို့မဟုတ် “ အကြွေး ဆပ်ခြင်း”။

၂။ ဒုတိယတစ်ပင်မှာမိမိတို့က သစ်တောသစ်ပင်များကိုမှီခို အသုံးပြုသဖြင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသည့် “ရင်းနှီးခြင်း” သို့မဟုတ် “ပဒေသာပင် မတည်ခြင်း” ။

၃။ တတိယတစ်ပင်သည် မိမိ၏နောင်သားစဉ်မြေးဆက်အတွက် စိမ်းလန်းစိုပြည်သော သစ်တော သစ်ပင်များကို ၎င်းတို့ရရှိခံစားနိုင်ရန် အလို့ငှာ “အမွေပေးခြင်း” စသည် တို့ဖြစ်ပါသည်။ ။

(စ) ပြည်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်ခြင်း ။

ထို့သို့သော အခြေအနေများတွင် ပြည်သူများသည် မိမိတို့ဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် ရန်မှာ ၎င်းတို့တာဝန်ဖြစ်ကြောင်း နားလည်သဘောပေါက်လာပြီး ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ဆန္ဒဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းများတွင်ပူးပေါင်းပါဝင်ရန်လိုအပ်သည်။

သို့ရာတွင် ပတ်ဝန်းကျင် စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးနှင့် ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ခြင်းကို ဆောင်ရွက် ရာ၌ ပြည်သူများသည်မည်သည့်ကဏ္ဍမှပါဝင်ရမည်ကိုသေချာစွာ မသိရှိသောကြောင့် ပူးပေါင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုတွင် အခက်အခဲများကိုတွေ့ကြုံရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောများထာဝစဉ် တည်တံ့စေရေးအတွက် ဒေသခံပြည်သူများသည် အောက်ပါအပိုင်း(၄)မျိုးတွင် ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ဌာန၏လုပ်ငန်းများတွင်တစ်ဘက်တစ်လမ်းမှကူညီရာရောက်ကြောင်း နားလည် နိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ရမည် -

- (၁) ဒေသထောက်ပံ့ရေး ကြိုးပိုင်းနှင့် ကာကွယ်တောများ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရာတွင် ပါဝင် ဆောင် ရွက်ခြင်း ၊
- (၂) သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေးပွဲတော်များ၌ ပါဝင်ဆင်နွှဲခြင်း ၊
- (၃) သီးနှံသစ်တောရောနှောစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း ၊
- (၄) နိုင်ငံပိုင်သစ်တောများ စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းတွင် ပါဝင် ဆောင်ရွက်ခြင်း။

ပူးပေါင်းပါဝင်လာစေရန်အတွက် ဌာနမှ အောက်ပါ လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ပေးရမည် ဖြစ်ပါသည် -

- (၁) သစ် ၊ ထင်း ရရှိနိုင်သော သစ်မျိုးများ သာမက ဒေသ အလိုက်အောင်မြင်စွာ စိုက်ပျိုးနိုင်မည့် သီးပင်၊ စားပင် များ ၊ အပွင့်လှသောသစ်ပင်များ ၊ ရာသီမရွေးအရိပ်ရ သော အမြဲစိမ်း သစ်ပင် မျိုးများ၏ ပျိုးပင်များကို ပြည်သူများ လက်သို့အရောက် ဖြန့်ဝေပေးခြင်း ၊
- (၂) အများပြည်သူများနှင့် သက်ဆိုင်သော လမ်းမကြီးများ နှင့် ကျေးရွာများသို့ ဆက်သွယ်သော လမ်းများ၏ တစ်ဘက်တစ်ချက်တွင် ရာသီဥတု ၊ ရေ ၊ မြေ အနေ အထားအလိုက် ကျွန်းပင်များမှ အစ အရိပ်ရပင်၊ နှစ်ရှည်သီးပင်နှင့် ဘက်စုံအသုံးဝင်အပင် အမျိုးမျိုး ကို အစုလိုက်စိုက် ပျိုးခြင်း ၊
- (၃) တစ်ပင်စိုက် တစ်ပင်ရှင်စေရေးအတွက် စိုက်ပျိုးသူ များက တာဝန်ယူရန်ပညာပေး စည်းရုံးရေး နည်းလမ်း၊ စီမံခန့်ခွဲရေးနည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း ၊
- (၄) ပူးပေါင်းပါဝင်မှု အခြေအနေကို ကွင်းဆင်းအကဲဖြတ် ရှိ စိတ်ပါဝင်စားသောကျေးရွာအုပ်စုများ၊ အသင်းအဖွဲ့ များ၊ တောင်သူများနှင့် စာသင်ကျောင်းများအား ထိုက်တန်သော ဆုများ ချီးမြှင့်ခြင်း၊
- (၅) ပြည်သူလူထု ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု ရရှိရန် စည်းရုံး လှုံ့ဆော်ခြင်း၊ ချဉ်းကပ်နည်း မျိုးစုံဖြင့် ပြည်သူလူထု၏ ယုံကြည်အားထားမှုရရှိရန် ကြိုးပမ်း အားထုတ်ခြင်း ။

လူသားများသည် ယဉ်ကျေးမှုထွန်းကားခဲ့သည့် အချိန်မှ စတင်၍ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ သစ်တောသစ်ပင်များကို ထုတ်ယူသုံးစွဲ အသုံးချခဲ့ကြသည်။ စတင်အသုံးပြုစဉ် အချိန်က သစ်တောများ၏ ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်းအားမှာ လူသားတို့ ၏ အသုံးပြုနိုင်စွမ်းအားထက် ပိုမိုခဲ့သော်လည်း လူဦးရေ ထူထပ် ပေါများလာမှု၊ စိုက်ပျိုးမြေတိုးချဲ့မှု၊ မြို့ပြတိုးချဲ့ တည်ထောင်မှု၊ စက်မှု လုပ်ငန်းများတိုးတက်လာမှုနှင့် စည်းကမ်းမဲ့ ထုတ်လုပ်မှု များပြား လာခြင်းတို့ကြောင့် လူနှင့် သက်ရှိတို့ မှီခိုနေရသော သဘာဝသစ်တောများသည် တဖြည်းဖြည်း လျော့နည်းပပျောက်လာရသည်။ လူတို့၏ မဆင် မခြင် စည်းကမ်းမဲ့ ခုတ်ယူမှုတို့ကြောင့် စိမ်းသောတောတောင်၊ ကြည်သောရေ ၊ အေးသောစမ်းများမှာ ပျောက်ပျက် ကုန်ရလေပြီ ။ သီဆိုနေကြ ကျေးဌာန် သာရကာလေးများ၏ တေးချိုချိုမှာလည်း မည်သို့ရောက်နေပြီ မသိ။ ပျားရည် လိုသောကြောင့် သစ်တစ်ပင်လုံး ခုတ်ယူခဲ့ခြင်း ၊ သားကောင်ကို အမဲလိုက်လိုခြင်းကြောင့် တောကို မီးရှို့ခြင်း၊ ရေထဲမှ ငါးကို ဖမ်းယူလို၍ ရေတွင်အဆိပ်ချခြင်းတို့ကို အရမ်းကာရော ပြုခဲ့သောကြောင့် သောက်၍ မရသောရေ ၊ ထုတ်၍ မရသောတောသို့အသွင်ပြောင်းခဲ့ရသည်မှာကြာလေပြီဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့လျော့နည်းလာခြင်းအား အချိန်မှီထိန်းသိမ်း နိုင်ခြင်းမပြုနိုင်ပါက စိမ်းလန်းသောသစ်တောများမှသဲကန္တာရအသွင်သို့ ကူးပြောင်းသွားခြင်းကို မလွဲမသွေကြုံတွေ့ ရမည် ဖြစ်ပေသည်။ လူသားတို့ ထုတ်ယူ သုံးစွဲခဲ့ကြသော သစ်တောများကို လူတို့ပင် ပြန်လည် ပြုစု ထိန်းသိမ်းမှ သာလျှင် သစ်တောများ ပြန်လည်စိမ်းစိုလာနိုင်မည်။ ပြောင်းလဲ လာသော သစ်တောအခြေအနေကို မူလအခြေအနေ သို့ ရောက်ရန်ပြုစု ထိန်းသိမ်းခြင်းသည် လွယ်ကူသော အလုပ်မဟုတ်ပေ ။ လူတို့အချိန်မှီ ထိန်းသိမ်းနိုင်မှသာ အလုံး စုံ ပျက်စီးခြင်းကို မဖြစ်ပေါ်အောင်ဆောင်ရွက်နိုင် မည်ဖြစ်ပါသည် ။

သစ်တောများပြန်လည် တည်ထောင်ခြင်း ၊ သဘာဝတောများအား ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ထင်းအစားအခြား လောင်စာသုံးစွဲရေးကို အားပေးဖော်ထုတ်ခြင်း ၊ ရေရရှိရေး ဆောင်ရွက်ခြင်းစသည့် အမျိုးမျိုးသော စီမံချက်များ ချမှတ်၍ နိုင်ငံတော်အစိုးရမှ ဆောင်ရွက်နေခြင်းတွင် ပြည်သူသည်လည်း မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင်အသိဖြင့် ပူးပေါင်း ပါဝင်မှုရှိမှာ သာအောင်မြင်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည် ။

သို့ဖြစ်ပါ၍ အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနသည် မိမိ၏ အဓိကဆောင်ရွက်နေရသည့် **စ.ထ.ထ.ရ** လုပ်ငန်းတာဝန်များအပြင်မိမိတို့တာဝန်ကျရာဒေသရှိအများပြည်သူများအားသစ်တောများ၏ကောင်းကျိုး များကို ကိုယ်တိုင်သိရှိနားလည်ပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးတွင် အားတက်သရော ပါဝင်လာနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတော်၏ ရည်ရွယ်ချက် ၊ ရည်မှန်းချက်များကို အောင်မြင်စွာ အကောင် အထည်ဖော်နိုင်ရန် တစ်ဖက်တစ်လမ်းမှ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်နေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သို့မှသာ ဇီဝမျိုးစုံ ၊ မျိုးကွဲများဖြင့် ကြွယ်ဝလှသော သစ်တောများကို မပျောက်ပျက်အောင် ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက် လက်ဆင့်ကမ်းထိန်းသိမ်း နိုင်ခြင်းဖြင့် **“ အရှေ့တောင် အာရှ၏ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍နောက်ဆုံးခံစစ်နယ်မြေ”** ဟုကမ္ဘာ့သိပ္ပံပညာရှင်များကဆိုစမှတ် ပြုထားသော မြန်မာ့သစ်တောများကို ထာဝစဉ်ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်နိုင်မည်မှာ မလွဲမကန် ဖြစ်ပါတော့သည် ။

“သစ်ပင်စိုက်ပျိုး တောတန်ခိုးကား
လေမိုးမှန်စွာ ဤလူ့ရွာဝယ်
လယ်ယာဖွံ့ဖြိုး သီးနှံတိုး၍
ငွေမိုးဝေဖြာ ပြည်တော်သာအံ့”

